

Wangeela Maarqos

*Yohannis Cuuphaan Karaa Qopheessuu Isaa
1:2-8 kwf – Mat 3:1-11; Luq 3:2-16*

¹ Jalqaba wangeela Yesuus Kiristoos Ilma Waaqaa.

² Kitaaba Isaayyaas raajichaa keessatti akkana jedhamee barreeffameera:

“Kunoo, ani ergamaa koo isa karaa kee qopheessu,*
si dura nan erga;”

³ “Sagalee nama, ‘Gooftaaf karaa qopheessaa; daandii qajeelaas isaaf hojjedhaa’ jedhee gammoojjii keessaa iyyu tokkoo.”†

⁴ Kanaafuu Yohannis gammoojjii keessatti nama cuuphaa, dhiifama cubbuutiif immoo cuuphaa qalbii jijjiirrannaa lallabaa dhufe.

⁵ Biyyi Yihuudaa guutuunii fi namoonni Yerusaalem hundinuus gara isaa dhaqanii cubbuu isaanii himachaa, Laga Yordaanos keessatti isaan cuuphamaa turan.

⁶ Yohannis uffata rifeensa gaalaa irraa hojjetame uffatee, mudhii isaas sabbata teephaatiin hidhata ture; inni hawwaannisaa fi damma bosonaa nyaata ture.

⁷ Innis akkana jedhee lallabaa ture; “Kan na caalaa jabaa ta’e, hidhaa kophee isaa illee gad

* 1:2 Mil 3:1 † 1:3 Isa 40:3

jedhee hiikuun kan naaf hin malle tokko na duubaan ni dhufa.

⁸ Ani bishaaniinan isin cuupha; inni garuu Hafuura Qulqulluudhaan isin cuupha.”

Cuuphamuu fi Qoramuu Yesuus

1:9-11 kwf - Mat 3:13-17; Luq 3:21,22

1:12,13 kwf - Mat 4:1-11; Luq 4:1-13

⁹ Yeroo sana Yesuus Naazreeti ishee Galiilaatii dhufee Laga Yordaanos keessatti Yohannisiiin cuuphame.

¹⁰ Yesuus utuma bishaan keessaa ol ba’aa jiruu, samiin banamee utuu Hafuurri akkuma gugeetti isa irratti gad bu’uu arge.

¹¹ Sagaleen, “Ati ilma koo isa ani jaalladhuu dha; ani baay’ee sitti nan gammada” jedhu tokkos samii irraa dhufe.

¹² Yeruma sana Hafuurri gammoojjiitti isa baase;

¹³ inni guyyaa afurtama Seexanaan qoramaa gammoojjii keessa ture. Inni bineensota wajjin ture; ergamoonnis isa tajaajilan.

Barattoonni Jalqabaa Waamamuu Isaanii

1:16-20 kwf - Mat 4:18-22; Luq 5:2-11; Yoh 1:35-42

¹⁴ Erga Yohannis mana hidhaatti galfamee booddee, Yesuus wangeela Waaqaa lallabaa Galiilaa seene.

¹⁵ Innis, “Barri sun ga’eera; mootummaan Waaqaas dhi’aateera; qalbii jijjiirradhaatii wangelatti amanaa!” jedhe.

¹⁶ Yesuus utuu qarqara Galaana Galiilaa irra deemaa jiruu Simoonii fi obboleessa isaa Indiriyaas utuu isaan kiyyoo galaanatti darbachaa jiranuu arge; isaan qurxummii qabdoota turaniitii.

¹⁷ Yesuusiis, “Kottaa, na duukaa bu’aa; anis akka isin qabduu namootaa taataniif isin nan erga” jedheen.

¹⁸ Isaanis yommusuma kiyyoo isaanii dhiisanii isa duukaa bu’an.

¹⁹ Innis yommuu xinnoo achi hiiqetti Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannis utuu isaan bidiruu keessatti kiyyoowwan isaanii qopheeffatanuu arge.

²⁰ Innis yommusuma isaan waame; isaanis abbaa isaanii Zabdewoosin hojjettoota qacaraman wajjin bidiruu sana keessatti dhiisanii isa duukaa bu’an.

*Yesuus Hafuura Xuraa’aa Baasuu Isaa
1:21-28 kwf - Luq 4:31-37*

²¹ Isaan gara Qifirnaahom dhaqan; innis yommusuma Sanbataan mana sagadaa seenee barsiise.

²² Inni akka barsiistota seeraatti utuu hin ta’in akka nama taayitaa qabu tokkootti waan barsiisaa tureef namoonni barsiisa isaa ni dinqisiifatan.

²³ Yeruma sana namichi mana sagadaa isaanii keessaa kan hafuura xuraa’aan qabame tokko iyyee

²⁴ akkana jedhe; “Yaa Yesuus nama Naazreeti, ati maal nurraa qabda? Nu balleessuu dhufte

moo? Ati eenyu akka taate ani nan beeka, yaa Qulqullicha Waaqaa!”

²⁵ Yesuus immoo, **“Cal’isii isa keessaa ba’i!”** jedhee ifate.

²⁶ Hafuurri xuraa’aan sunis namicha dhidhi-itachiisee, sagalee guddaadhaan iyyee keessaa ba’e.

²⁷ Namoonni hundinuu baay’ee dinqifatanii, “Kun maalii? Inni taayitaadhaan barsiisa haaraa barsiisa! Hafuurota xuraa’oo illee ni ajaja; isaanis ni ajajamuuf” waliin jedhan.

²⁸ Oduun waa’ee isaas dafee biyya Galiilaa guutuu keessa faffaca’e.

Yesuus Nama Hedduu Fayyisuu Isaa

1:29-31 kwf - Mat 8:14,15; Luq 4:38,39

1:32-34 kwf - Mat 8:16,17; Luq 4:40,41

²⁹ Isaanis akkuma mana sagadaatii ba’aniin Yaaqoobii fi Yohannis wajjin mana Simoonii fi Indiriiyaas dhaqan.

³⁰ Haati niitii Simoonis dhukkuba dhagna gubaadhaan qabamtee ciifti turte; isaanis yommusuma waa’ee ishee Yesuusitti himan.

³¹ Innis dhaqee harka qabee ishee kaase. Dhagna gubaan sunis ishee dhiise; isheenis isaan tajaajiluu jalqabde.

³² Namoonnis galgala sana erga biiftuun lixxee booddee, dhukkubsattootaa fi warra hafuurota hamoon qabaman hunda Yesuusitti fidan.

³³ Magaalaan sun guutuunis balbala duratti walitti qabame.

³⁴ Yesuusis namoota dhibee garaa garaa qaban hedduu fayyise; hafuurota hamoo baay’ees ni

baase; garuu inni sababii hafuuronni hamoon sun eenyummaa isaa beekaniif akka isaan dub-batan hin eeyyamneef.

Yesuus Iddoo Namni Hin Jirretti Kadhachuu Isaa

1:35-38 kwf - Luq 4:42,43

³⁵ Yesuus ganama barii dimimmisaan ka'ee manaa ba'ee iddoo namni hin jirre tokko dhagee achitti kadhate.

³⁶ Simoonii fi warri isa wajjin turan isa barbaaduu deeman;

³⁷ isaanis yommuu isa argatanitti, "Namni hundinuu si barbaadaa jira!" jedhaniin.

³⁸ Yesuus immoo deebisee, "Akka ani achittis lallabuuf kottaa gara magaalaawwan dhi'oo jiran kaanii dhaqnaa. Sababiin ani dhufeefis kanuma" jedhe.

³⁹ Kanaafuu inni manneen sagadaa isaanii keessatti lallabaa, hafuurota hamoos baasaa, Galiilaa guutuu keessa deeme.

Namicha Lamxaa'aa Tokko

1:40-44 kwf - Mat 8:2-4; Luq 5:12-14

⁴⁰ Namichi lamxaa'aan tokko gara isaa dhufee jilbeenfatee, "Yoo fedhii kee ta'e, ati na qulqulleessuu ni dandeessa" jedhee isa kadhate.

⁴¹ Yesuusis garaa laafeefii, harka isaa hiixatee namicha qaqqabee, "Fedhii koo ti; qulqullaa'i!" jedheen.

⁴² Yeruma sana lamxiin sun namicha irraa bade; namichis ni qulqullaa'e.

⁴³ Yesuusis of eeggannoo jabaa kenneefii yommusuma gad isa dhiise.

⁴⁴ Akkanas jedheen; “Ati waan kana nama tokkotti illee akka hin himne beekkadhu; garuu dhaqiitii akka isaaniif ragaa ta’uuf lubatti of argisiisi; qulqullaa’uu keetiifis aarsaawwan Museen ajaje sana dhi’eessi.”

⁴⁵ Namichi garuu achii ba’ee baay’isee odeessuu jalqabe. Kanaafis Yesuus ergasii magaalaa ala, lafa namni hin jirre ture malee ifaan ifatti magaalattii seenuu hin dandeenye. Namoonni garuu iddoo hundatti isa bira dhufaa turan.

2

Yesuus Nama Dhagni Irratti Du’e Tokko Fayyisuu Isaa

2:3-12 kwf – Mat 9:2-8; Luq 5:18-26

¹ Yesuus guyyaa muraasa booddee Qifirnaahomitti deebi’e; namoonnis akka inni mana jiru dhaga’an.

² Namoonni akka malee baay’atan walitti qabamnaan iddoon dhabamee balballi durris dhiphate; innis dubbicha isaanitti lallabaa ture.

³ Jarri tokko nama dhagni irratti du’e kan namoota afuriin baatame tokko gara isaa fidan.

⁴ Isaanis sababii baay’ina namaatiif namicha sana Yesuusitti dhi’eessuu dadhabanii qixa Yesuus tureen bantii manaa saaqanii siree namichi dhagni irratti du’e irra ciise sana gad buusan.

⁵ Yesuusis yommuu amantii isaanii argetti namicha dhagni irratti du’e sanaan, “**Gurbaa, cubbuun kee siif dhiifameera**” jedhe.

⁶ Barsiistota seeraa keessaa tokko tokko achi tataa’anii garaa isaanii keessatti,

⁷ “Namichi kun maaliif akkana dubbata? Inni Waaqa arrabsa! Waaqa tokkicha malee eenyutu cubbuu namaaf dhiisuu danda’a?” jedhanii yaadan.

⁸ Yesuusis yeruma sana akka wanni isaan garaa isaanii keessatti yaadaa turan kana ta’e hafuuraan beekke akkana jedheen; **“Isin maaliif waan kana yaaddu?”**

⁹ **Namicha dhagni irratti du’e kanaan, ‘Cubbuun kee siif dhiifameera’ jechuu moo ‘Ka’ii siree kee fudhadhuu deemi’ jechuutu salphaa dha?**

¹⁰ **Ani garuu akka Ilmi Namaa cubbuu namaaf dhiisuudhaaf lafa irratti taayitaa qabu akka beektan nan barbaada.”** Kanaafuu inni namicha sanaan,

¹¹ **“Ani sitti nan hima; ka’i; siree kee fudhadhuutii mana keetti gali”** jedhe.

¹² Innis ka’ee, yommusuma siree isaa fudhatee utuma isaan hundinuu arganuu ba’e deeme. Kunis hunda isaanii dinqisiise; isaanis, “Nu takkumaa waan akkanaa arginee hin beeknu!” jedhanii Waaqa jajan.

Waamamuu Lewwii

2:14-17 kwf – Mat 9:9-13; Luq 5:27-32

¹³ Yesuus amma illee gara qarqara galaanichaatti gad ba’e. Namoonni baay’eenis isa biratti walitti qabaman; innis isaan barsiisuu jalqabe.

¹⁴ Innis utuu achiin darbaa jiruu, Lewwii ilma Alfewoos utuu inni iddoo itti qaraxa walitti

qaban taa'uu argee, **“Na duukaa bu'i”** jedheen. Lewwiinis ka'ee isa duukaa bu'e.

¹⁵ Yeroo Yesuus mana Lewwiitti irbaata nyaachaa turetti, qaraxxoonnii fi cubbamoonna baay'een isaa fi barattoota isaa wajjin nyaachaa turan; namoonni isa duukaa bu'an baay'ee turaniitii.

¹⁶ Barsiistonni seeraa warri Fariisota turan yommuu isaa cubbamootaa fi qaraxxoota wajjin nyaatu arganitti, **“Inni maaliif qaraxxootaa fi cubbamoota wajjin nyaata?”** jedhanii barattoota isaa gaafatan.

¹⁷ Yesuus immoo waan kana dhageenyaan, **“Ogeessi fayyaa tokko warra dhukkubsataniif malee warra fayyaa qabaniif hin barbaachisu. Ani cubbamoota waamuufin dhufe malee qajeel-tota waamuuf hin dhufne”** jedheen.

Yesuus Waa'ee Soomaa Gaafatame

2:18-22 kwf – Mat 9:14-17; Luq 5:33-38

¹⁸ Barattoonni Yohannisii fi Fariisonni ni soomu turan. Namoonni tokko tokko dhufanii, **“Barattoonni Yohannisii fi barattoonni Fariisotaa ni soomu; barattoonni kee garuu maaliif hin soomne?”** jedhanii Yesuusin gaafatan.

¹⁹ Yesuus immoo akkana jedhee deebise; **“Keessummoonni misirrichaa akkamiin utuu inni isaan wajjin jiruu soomuu danda'u? Isaan hamma isa of biraa qabanitti soomuu hin danda'an.**

²⁰ Garuu yeroon itti misirrichi isaan biraa fudhatamu ni dhufa; isaanis gaafas ni soomu.

²¹ **“Namni uffata moofaa irratti erbee haaraa erbu tokko iyyuu hin jiru. Yoo kun godhame,**

erbeen haaraan sun uffata sana irraa tarsaasa; tarsa'aan sunis isa duraa ni caala.

²² Namni daadhii wayinii haaraa qalqalloo moofaatti naqu tokko iyyuu hin jiru. Yoo itti nage immoo daadhiin sun qalqalloo sana dhoosa; daadhichii fi qalqallichi horoomaa ba'u. Qooda kanaa daadhiin wayinii haaraan qalqalloo haaraatti naqamuu qaba."

Yesuus Gooftaa Sanbataa Ta'uu Isaa

2:23-28 kwf - Mat 12:1-8; Luq 6:1-5

3:1-6 kwf - Mat 12:9-14; Luq 6:6-11

²³ Guyyaa Sanbataa tokko Yesuus lafa qotiisaa midhaanii keessa darbaa ture; barattoonni isaas utuu isa wajjin deemaa jiranuu asheetii midhaanii cirachuu jalqaban.

²⁴ Fariisonnis, "Ilaa, isaan maaliif waan Sanbataan hojjechuun hin eeyyamamne hojjetu?" jedhaniin.

²⁵ Innis akkana jedhee deebise; "Isin waan Daawit yeroo innii fi miiltonni isaa beela'anii fi rakkatanitti godhe sana takkumaa hin dubbifnee?"

²⁶ Bara Abiyaataar luba ol aanaa ture keessa, inni mana Waaqaa seenee buddeena qulqulleef-fame kan akka luboonni qofti nyaataniif eeyyamame sana nyaate. Warra isa wajjin jiraniifis ni kenne."

²⁷ Yesuusis akkana jedheen; "Sanbatatu namaaf uumame malee namni Sanbataaf hin uumamne.

²⁸ Kanaafuu Ilmi Namaa Sanbataaf illee Gooftaa dha."

3

Yesuus Guyyaa Sanbataatiin Fayyisuu Isaa

¹ Ammas Yesuus mana sagadaa seene; namichi harki irratti goge tokkos achi ture.

² Isaan keessaas namoonni tokko tokko Yesuusin himachuuf jedhanii sababa barbaadaa turan; kanaafuu akka inni Sanbataan namicha fayyisu ilaaluuf isa gaadan.

³ Yesuusiis namicha harki irratti goge sanaan, **“Ka’ii fuula nama hundaa dura dhaabadhu”** jedhe.

⁴ Yesuusiis, **“Sanbataan isa kamtu eeyyamamaa dha? Waan gaarii hojjechuu moo waan hamaa hojjechuu? Lubbuu oolchuu moo ajjeesuu?”** jedhee isaan gaafate. Isaan garuu ni cal’isan.

⁵ Innis mata jabina isaaniitti akka malee gaddee, aariidhaan garagalee isaan ilaale; namicha sanaanis, **“Harka kee diriirfadhu!”** jedhe. Namichis harka diriirfate; harki isaas guutumaan guutuutti fayye.

⁶ Fariisonnis gad ba’anii akka ittiin Yesuusin ajjeesuu danda’an garee Heroodis wajjin mari’achuu jalqaban.

Namoonni Yesuus Duukaa Bu’an

3:7-12 kwf - Mat 12:15,16; Luq 6:17-19

⁷ Yesuus barattoota isaa wajjin achii ka’ee gara galaanichaatti qajelee; tuunni namoota baay’ees Galiilaadhaa isa duukaa bu’e.

⁸ Namoonni baay’eenis yommuu waan inni hojjechaa ture hunda dhaga’anitti Yihuudaadhaa, Yersaalemii, Edoomiyaasii, biyya Yordaanos

gamaatii, naannoo Xiirsoosiitii fi Siidoonaatii gara isaa dhufan.

⁹ Innis akka baay'ina namaatiin hin dhiibamneef akka isaan bidiruu xinnoo tokko isaaf qopheessan barattoota isaatti hime.

¹⁰ Sababii inni nama baay'ee fayyisee tureef, warri dhukkubsatan hundinuu isa tuquuf jedhanii irratti wal cabsaa turan.

¹¹ Hafuuronni xuraa'oonis yeroo isa argan fuula isaa duratti kufanii, "Ati Ilma Waaqaa ti!" jedhanii iyyu turan.

¹² Inni garuu akka isaan akka inni beekamu hin goone jabeessee isaan ajaje.

Filatamuu Ergamoota Kudha Lamaanii

3:16-19 kwf - Mat 10:2-4; Luq 6:14-16; Hoj 1:13

¹³ Yesuusis tulluutti ol ba'ee warra ofii isaatii barbaade ofitti waame; isaanis gara isaa dhufan.

¹⁴ Innis akka isaan isa wajjin jiraatanii fi akka lallabaaf isaan erguuf namoota kudha lama muudee barattoota jedhee moggaase;

¹⁵ akka isaan hafuurota hamoo baasaniifis taayitaa kenneef.

¹⁶ Warri kudha lamaan inni muudes isaan kana:

Simoon isa inni "Phexros" jedhee moggaase,

¹⁷ Yaaqoob ilma Zabdewoosii fi obboleessa isaa Yohannis warra inni "Bo'anergees" jedhee moggaase; Bo'anergees jechuun ilmaan "Kakawwee" jechuu dha;

¹⁸ Indiriiyaas,
Fiiliphoos,

Bartaloomewoos,
Maatewos,
Toomaas,
Yaaqoob ilma Alfewoos,
Taadewoos,
Simoon Hinaafticha,

¹⁹ Yihuudaa Keeriyoticha isa Yesuusin dabarsee kenne.

Yesuusii fi Bi'eelzebuul

3:23-27 kwf - Mat 12:25-29; Luq 11:17-22

²⁰ Yesuusis mana tokko seene; sababii namoonni akka malee baay'atan ammas walitti qabamaniif innii fi barattoonni isaa waa nyaachuu illee hin dandeenye.

²¹ Firoonni isaas yommuu waan kana dhaga'anitti isa qabuu dhaqan; namoonni, "Inni qalbii dabarseera" jechaa turaniitii.

²² Barsiistonni seeraa warri Yerusaalemii gad bu'an, "Inni Bi'eelzebuuliin qabameera! Hangafa hafuurota hamootiin hafuurota hamoo baasaa jira" jedhan.

²³ Yesuus immoo ofitti isaan waamee akkana jedhee fakkeenyaan isaanitti dubbate: "Seex-anni akkamitti Seexana baasuu danda'a?"

²⁴ Mootummaan tokko yoo gargar of qoode, mootummaan sun dhaabachuu hin danda'u.

²⁵ Manni tokko yoo gargar of qoode, manni sun dhaabachuu hin danda'u.

²⁶ Seexannis yoo gargar of qoode, inni dhaabachuu hin danda'u; dhumni isaa ga'eeraatii.

²⁷ Dhugumaan namni kam iyyuu utuu duraan dursee nama jabaa tokko hin hidhin, mana nama jabaa sanaa seenee qabeenya isaa saamuu hin

danda'u. Ergasii inni mana namicha jabaa sanaa saamuu danda'a.

²⁸ Ani dhuguma isinittin hima; cubbuun isaanii hundii fi arrabsoon isaan dubbatan hundi namootaaf dhiifamuu ni danda'a;

²⁹ namni Hafuura Qulqulluu arrabsu kam iyyuu garuu gonkumaa dhiifama hin argatu; inni itti gaafatamaa cubbuu bara baraa ti."

³⁰ Yesuusis sababii isaan, "Inni hafuura xura'aa qaba" jechaa turaniif waan kana dubbate.

Haadha Yesuusii fi Obboloota Isaa

3:31-35 kwf - Mat 12:46-50; Luq 8:19-21

³¹ Haatii fi obboloonni isaa dhufanii, ala dhaabatani nama itti erganii isa waamsisan.

³² Namoonni baay'eenis isatti naanna'anii taa'aa turan; isaanis, "Haati keetii fi obboloonni kee ala dhadhaabatani si iyyaafachaa jiru" jedhanii isatti himan.

³³ Inni immoo, "Haati kootii fi obboloonni koo eenyu?" jedhee gaafate.

³⁴ Innis warra naannoo isaa marsanii tataa'an ilaalee akkana jedhe; "Haati kootii fi obboloonni koo kunoo ti!

³⁵ Namni fedhii Waaqaa raawwatu kam iyyuu obboleessa koo ti; obboleettii koo ti; haadha kootis."

4

Fakkeenya Nama Sanyii Facaasuu

4:1-12 kwf - Mat 13:1-15; Luq 8:4-10

4:13-20 kwf - Mat 13:18-23; Luq 8:11-15

¹ Yesuus ammas qarqara galaanichaatti barsiisuu jalqabe. Tuunni naannoo isaatti

walitti qabame akka malee guddaa ture; utuu namoonni hundi qarqara galaanichaa irra afaan bishaanii jiranuu, inni bidiruu yaabbatee galaanicha irra achi hiiqee taa'e.

² Fakkeenyaanis waan baay'ee isaan barsiise; barsiisa isaa keessattis akkana jedhe:

³ “Mee dhaga'aa! Kunoo, namichi sanyii facaasu tokko sanyii facaafachuu ba'e.

⁴ Utuu inni facaasaa jiruus sanyiin tokko tokko karaa irra bu'e; simbirroonnis dhufanii nyaatanii fixan.

⁵ Kaan immoo lafa kattaa, iddoo biyyoo baay'ee hin qabne irra bu'e. Sanyiin sunis sababii biyyoon sun gad fageenya hin qabaatiniif dafee biqile.

⁶ Yommuu aduun baatetti garuu biqiltuun sun ni coollage; waan hidda hin qabaatiniifis ni goge.

⁷ Sanyiin biraas qoraattii keessa bu'e; qoraattiin sunis guddatee biqiltuu sana hudhe; biqiltuun sunis ija hin naqanne.

⁸ Ammas sanyiin kaan biyyoo gaarii irra bu'e. Ni biqile; ni guddate; ijas ni naqate. Inni tokko soddoma, kaan jaatama, kaan immoo dhibba naqate.”

⁹ Yesuusis, “Namni gurra dhaga'u qabu kam iyyuu haa dhaga'u” jedhe.

¹⁰ Yeroo inni kophaa turettis warri Kudha Lamaanii fi namoonni naannoo isaa turan biraa waa'ee fakkeenya sanaa isa gaafatan.

¹¹ Innis akkana jedheen; “Iccitiin mootummaa Waaqaa isiniif kennameera. Warra ala jiranitti garuu wanni hundinuu fakkeenyaan himama;

¹² kunis,

“ Isaan akka hin deebinee fi akka dhiifama hin arganneef,
arguu inuma argu, garuu hin qalbeeffatan;
dhaga’uus inuma dhaga’u, garuu hin hubatan.*”

¹³ Yesuusis akkana isaaniin jedhe; “Isin fakkeenya kana hin hubattanii? Yoos isin akkamitti fakkeenya hunda hubattu ree?”

¹⁴ Namichi sanyii facaasu sun dubbicha faacaasa.

¹⁵ Namoonni tokko tokko sanyii karaa irraa, lafa dubbichi itti facaafame sana fakkaatu. Akkuma isaan dubbicha dhaga’aniin Seexanni dhufee dubbicha isaan keessatti facaafame sana fudhata.

¹⁶ Warri kaan akkuma sanyii lafa kattaa irratti facaafamee ti; isaan yommuu dubbicha dhaga’anitti yommusuma gammachuun fudhatu.

¹⁷ Garuu isaan waan hidda hin qabneef yeroo gabaabaa qofa turu. Yeroo rakkinni yookaan ari’atamni sababii dubbichaatiif dhufutti isaan dafanii gufatu.

¹⁸ Ammas warri kaan sanyii qoraattii keessatti facaafame fakkaatu; isaanis warra dubbicha dhaga’anii dha;

¹⁹ garuu yaaddoon addunyaa kanaa, gowwoomsaan qabeenyaatii fi hawwiin waan garaa garaa isaan seenee dubbicha hudhee ija naqachuu dhowwa.

²⁰ Warri kaanis sanyii biyyoo gaarii irratti faacaafame fakkaatu; isaanis dubbicha ni dhaga’u;

* **4:12** Isa 6:9,10

ni fudhatu; ijas ni naqatu; inni tokko soddoma, kaan jaatama, kaan immoo dhibba naqata.”

Ibsaa Gombisaa Jalaa

²¹ Innis akkana isaaniin jedhe; “Isin ibsaa gombisaa jala yookaan siree jala kaa’uuf fidduu? Qooda kanaa baattuu isaa irra keessu mitii?”

²² Wanni dhokfame kam iyyuu mul’ifamuuf jiraatii; wannu haguugame kam iyyuus ifatti baafamuuf jiraatii.

²³ Namni kam iyyuu yoo gurra dhaga’u qabaate haa dhaga’u.”

²⁴ Innis itti fufee akkana jedheen; “Waan dhageessan qalbeeffadhaa. Safartuu ittiin safar-taniinis, hamma caalaa iyyuu isiniif safarama.

²⁵ Kan qabu kamiif iyyuu itti dabalamee ni kennama; kan hin qabne garuu wannu inni qabu iyyuu irraa fudhatama.”

Fakkeenya Sanyii Guddatuu

²⁶ Ammas akkana jedhe; “Mootummaan Waaqaa nama lafa isaa irratti sanyii facaasu tokko fakkaata.

²⁷ Akkamitti akka ta’e namichi beekuu baatu illee, inni rafus yookaan dammaqus, sanyiin sun halkanii guyyaa ni biqila; ni guddatas.

²⁸ Lafti ofuma isheetiin midhaan baafiti; jalqabatti biqila, itti aansee hudhaa midhaanii, ergasii immoo midhaan guutuu baafiti.

²⁹ Namichis akkuma midhaanichi bilchaateen haamuu jalqaba; yeroon haamaa ga’eraatii.”

Fakkeenya Sanyii Sanaaficaa

4:30-32 kwf - Mat 13:31,32; Luq 13:18,19

30 Ammas inni akkana jedhe; “Mootummaan Waaqaa maal fakkaata jechuu dandeenya? Yookaan fakkeenya maaliitiin isa ibsina?”

31 Inni sanyii sanaaficaa kan sanyiiwwan lafa irra jiran hunda irra xinnaa ta’e fakkaata.

32 Erga facaafamee booddee garuu guddatee biqiltuu hunda caala; dameewwan gurguddaa simbirroonis gaaddisa isaa jala jiraachuu danda’anis qabaata.”

33 Yesuusis fakkeenyawwan akkanaa baay’eedhaan hamma isaan dhaga’uu danda’an dubbicha isaanitti dubbate.

34 Innis fakkeenyaan malee waan tokko illee isaanitti hin dubbanne. Yeroo kophaa turanitti garuu waan hunda barattoota isaatiif ni ibse.

Yesuus Bubbee Gab Gochuu Isaa
4:35-41 kwf – Mat 8:18,23-27; Luq 8:22-25

35 Inni gaafas, yeroo galgalaa’etti, “Kottaa gama ceenaa” isaaniin jedhe.

36 Isaanis tuuta namootaa sana achitti dhiisanii Yesuusin akkuma inni bidiruu keessa jirutti fuudhanii deeman. Bidiruuwwan biraas isa wajjin turan.

37 Bubbeen hamaan tokko ni ka’e; dambaliinis bidiruu sana dha’ee bidiruun sun bishaaniin guutamuu ga’e.

38 Yesuusis bidiruu sana keessa karaa duubaa boraatii tokko irra rafaa ture. Barattoonis isa dammaqsanii, “Yaa barsiisaa, dhumuun keenya homaa si hin dhibuu?” jedhaniin.

39 Innis ka’ee bubbee sana ifate; dambalii sanaanis, “Cal’isi! Gab jedhis!” jedhe. Bubbeen sunis ni cal’ise; tasgabbiin guddaanis ni ta’e.

⁴⁰ Innis barattoota isaatiin, “**Isin maaliif akkana sodaattu? Isin amma iyyuu amantii hin qabdanii?**” jedhe.

⁴¹ Isaanis akka malee sodaatanii, “Namichi bubbee fi dambaliin iyyuu ajajamaniif kun eenyu?” jedhanii wal gaafatan.

5

Yesuus Nama Hafuura Hamaan Qabame Tokko Fayyise

5:1-17 kwf - Mat 8:28-34; Luq 8:26-37

5:18-20 kwf - Luq 8:38,39

¹ Isaanis galaanicha ce’anii biyya Gergeesenoon dhaqan.

² Yommuu Yesuus bidiruu irraa bu’etti, yommusuma namichi hafuura xuraa’aadhaan qabame tokko iddoo awwaalaatii ba’ee isatti dhufe.

³ Namichi kun iddoo awwaalaa jiraata ture; namni tokko iyyuu foncaan illee lammata isa hidhuu hin dandeenye.

⁴ Inni yeroo baay’ee funyoo sibiilaatii fi foncaadhaan hidhama ture; garuu foncaa sana kukkutee funyoo sibiilaa sanas caccabsa tureetii. Namni gad isa qabuu danda’u tokko iyyuu hin turre.

⁵ Innis yeroo hundumaa, halkanii guyyaa iddoo awwaalaa keessattii fi gaarran gubbaatti iyyaa, dhagna isaas dhagaadhaan murmuraa ture.

⁶ Innis yommuu Yesuus fagootti argetti itti fiigee, fuula isaa duratti jilbeenfate.

⁷ Sagalee ol fudhatee iyyees, “Yaa Yesuus Ilma Waaqa Waan Hundaa Olee, ati maal narraa barbaadda? Maqaa Waaqaatiin sin kadhadaatii maaloo na hin dhiphisin!” jedheen.

⁸ Yesuusis, “Yaa hafuura xuraa’aa, namicha kana keessaa ba’i!” jedheenii tureetii.

⁹ Yesuusis, “Maqaan kee eenyu?” jedhee isa gaafate.

Innis, “Nu waan baay’ee taaneef, maqaan koo Leegewoon*” jedhee deebise.

¹⁰ Akka inni biyya sana keessaa isaan hin ariineefis guddisee Yesuusin kadhate.

¹¹ Hoomaan booyyee guddaan isaas gaara bira dheedaa ture.

¹² Hafuuronni hamoon sunis, “Gara hoomaa booyyee sanaatti nu ergi; akka itti galluufis nuu eeyyami” jedhanii Yesuusin kadhatan.

¹³ Innis ni eeyyameef; hafuuronni xuraa’oon sun ba’anii booyyee sanatti galan. Hoomaan gara booyyee kuma lamaa of keessaa qabu sunis ededa hallayyaa irraa gad furguggifamee galaanatti nam’ee liqimfame.

¹⁴ Warri booyyeewwan tiksan sunis baqatanii magaalaa fi baadiyyaatti waan kana odeessan; namoonnis waan ta’e sana ilaaluu yaa’an.

¹⁵ Isaanis yommuu gara Yesuus dhufanitti namicha Leegewoonii hafuurota hamootiin qabamee ture sana wayyaa uffatee, qalbii isaattis deebi’ee achi taa’ee argan; ni sodaatanis.

¹⁶ Warri waan kana arganii turanis waan namicha hafuurota hamoon qabamee ture

* **5:9** Leegewooniin Roomaa tokkichi loltoota 6,000 qabata.

sanaaf ta'ee fi waa'ee hoomaa booyyees namootatti odeessan.

¹⁷ Kana irratti jarri akka Yesuus biyya isaanii keessaa ba'uuf isa kadhachuu jalqaban.

¹⁸ Utuu Yesuus bidiruu yaabbachaa jiruu namichi hafuura hamaan qabamee ture sun isa wajjin deemuuf isa kadhate.

¹⁹ Yesuus garuu, **“Gara mana keetii, warra keetti galiitii waan guddaa Gooftaan siif godhee fi akkamitti akka inni si maares isaanitti odeessi!”** jedheen malee hin eeyyamneef.

²⁰ Kanaafuu namichi sun dhaqee waan Yesuus isaaf godhe Magaalaa Kurnan keessatti odeessuu jalqabe. Namoonni hundinuus ni dinqifatan.

*Durba Duutee fi Dubartii Dhukkubsatte Tokko
5:22-43 kwf – Mat 9:18-26; Luq 8:41-56*

²¹ Yommuu Yesuus bidiruudhaan ammas gara gama galaanaatti ce'etti namoonni hedduun isa biratti walitti qabaman; innis qarqara galaanaa ture.

²² Hooggantoota mana sagadaa keessaas namichi Yaa'iiros jedhamu tokko dhufe; innis yommuu Yesuusin argetti, miilla isaa irratti kufee,

²³ “Intalli koo xinnoon du'uu geesseerti. Akka isheen fayyitee jiraattuuf, maaloo kottuutii harka kee ishee irra ka'i” jedhee jabeessee isa kadhate.

²⁴ Kanaafuu Yesuus isa wajjin dhaqe.

Namoonni baay'eenis isa duukaa bu'an; gara isaattis wal dhiibaa turan.

²⁵ Dubartiin dhiigni ishee waggaa kudha lama dhangala'aa ture tokkos achi turte.

26 Isheenis ogeeyyii fayyaa baay’ee biratti akka malee dhiphatte; waan qabdu hundumas of harkaa fixxe; garuu ittuma hammaachaa deeme malee itti hin wayyoofne.

27 Isheenis yommuu waa’ee Yesuus dhagees-setti dugda isaa duubaan namoota gidduudhaan dhuftee uffata isaa tuqxe.

28 Isheen, “Ani yoon uffatuma isaa illee tuqe nan fayya” jettee yaaddee turteetii.

29 Dhiigni ishees yommusuma cite; isheenis akka dhiphina ishee irraa fayyite dhagna ishee keessatti hubatte.

30 Yesuusis yommusuma akka humni isa keessaa ba’e hubate. Innis namoota keessa garagalee, “Eenyutu uffata koo tuqe?” jedhee gaafate.

31 Barattoonni isaas deebisanii, “Akka namoonni si dhiibaa jiran utuma argituu, ‘Eenyutu na tuqe?’ jettee gaafattaa?” jedhan.

32 Yesuus garuu namni waan kana godhe eenyuu akka ta’e arguuf jedhee garagalee ilaale.

33 Dubartittiinis waan isheef godhame hubattee sodaadhaan hollachaa dhuftee miilla isaa irratti kufte; dhugaa hundumas isatti himte.

34 Innis, “Yaa intalaa, amantiin kee si fayyiseera. Nagaan deemi; dhiphina kee irraas fayyi” jedheen.

35 Utuu Yesuus dubbachaa jiruu namoonni tokko tokko mana Yaa’iirros bulchaa mana sagadaatii dhufanii, “Intalli kee duuteerti; ati si’achi maaliif barsiisicha rakkifta?” jedhan.

³⁶ Yesuus garuu waan isaan jedhan jalaa qabuu didee bulchaa mana sagadaa sanaan, **“Amani malee hin sodaatin!”** jedhe.

³⁷ Innis Phexros, Yaaqoobii fi Yohannis obboleessa Yaaqoob malee akka namni tokko iyyuu isa faana deemu hin eeyyamne.

³⁸ Yommuu mana hooganaa mana sagadaa sanaa bira ga’anittis Yesuus uummata wacu, namoota boo’anii fi wawwaatan arge.

³⁹ Innis ol seenee, **“Wacnii fi boo’ichi kun hundi maali? Intalattiin ni rafti malee hin duune”** jedheen.

⁴⁰ Isaan garuu isatti kolfan.

Innis erga hunda isaanii gad baasee booddee, abbaa fi haadha intalattii, barattoota isa wajjin turanis fudhatee iddoo intalattiin jirtu seene.

⁴¹ Innis harka ishee qabee, **“Xaaliitaa qumii!”** jedheen; kunis, **“Yaa mucattii xinnoo, ani siin nan jedha, ka’i!”** jechuu dha.

⁴² Mucattiinis yommusuma kaatee dhaabatte; asii fi achis deemu jalqabde. Umuriin ishee waggaa kudha lama ture. Isaanis yommusuma akka malee dinqifatan.

⁴³ Innis akka namni tokko iyyuu waan kana hin beekneef ajaja cimaa kenne; akka isaan waan isheen nyaattu isheef kennan isaanitti hime.

6

Raajii Kabaja Dhabe

6:1-6 kwf – Mat 13:54-58

¹ Yesuus achii ba’ee gara magaalaa itti dhalatee dhaqe; barattoonni isaas isa wajjin dhaqan.

² Innis guyyaan Sanbataa geenyaan mana sagadaatti barsiisuu jalqabe; warri isa dhaga’an baay’eenis ni dinqisiifatan.

Isaanis akkana jedhanii gaafatan; “Namichi kun wantoota kanneen eessaa argate? Ogummaan isaaf kenname kun maali? Hojiiwwan dinqisiisoon harka isaatiin hojjetaman kanneen akkanaa maali?”

³ Namichi kun sooftuu mukaa mitii? Inni ilma Maariyaam, obboleessa Yaaqoob, kan Yoosaa, kan Yihuudaa fi kan Simoon mitii? Obboleettonni isaa as nu bira jiru mitii?” Isaanis isatti gufatan.

⁴ Yesuus immoo, **“Raajiin magaalaa itti dhalatetii, firoota isaa keessattii fi mana isaatti malee kabaja hin dhabu”** jedheen.

⁵ Innis dhukkubsattoota muraasa irra harka isaa kaa’ee fayyisuu malee hojii dinqisiisaa tokko illee achitti hojjechuu hin dandeenye.

⁶ Innis amantii dhabuu isaaniitiif dinqifate.

*Yesuus Jara Kudha Lamaan Erguu Isaa
6:7-11 kwf - Mat 10:1,9-14; Luq 9:1,3-5*

Yesuusis namoota barsiisaa ganda tokko irraa gara ganda biraatti naanna’aa ture.

⁷ Warra Kudha Lamaan ofitti waamee lama lamaan isaan erguu jalqabe; hafuurota xuraa’oo irrattis taayitaa kenneef.

⁸ Akkana jedhees isaan ajaje: **“Adeemsa keessaniif ulee malee waan tokko illee jechuunis buddeenaa fi korojoo hin qabatinaa; sabbata keessanitti immoo maallaqa hin guduunfatinaa.**

⁹ Kophee kaa’adhaa; garuu kittaa lama hin uffatinaa.

10 Yeroo mana tokko seentan kam iyyuu, hamma magaalaa sanaa baatanitti manuma sana turaa.

11 Yoo iddoon kam iyyuu isin simachuu baate yookaan isin dhaga'uu baate, iddoo sanaa ba'aatii akka ragaa isaanitti ta'uuf awwaara miilla keessanii dhadha'adhaa."

12 Isaanis achii ba'anii akka namoonni qalbii jijjiirrataniif lallaban.

13 Hafuurota hamoo baay'ee baasan; dhukkub-sattoota baay'ees zayitii dibanii fayyisan.

Ajjeefamuu Yohannis Cuuphaa

6:14-29 kwf - Mat 14:1-12

6:14-16 kwf - Luq 9:7-9

14 Heroodis mootichi waa'ee waan kanaa dhaga'e; maqaan Yesuus sirriitti beekamee tureetii. Namoonni tokko tokko, "Yohannis cuuphaan warra du'an keessaa kaafameera; sababiin hojiin dinqii isaan hojjetamuufis kanuma" jedhan.

15 Warri kaan, "Inni Eeliyaas" jedhan.

Kaan immoo, "Inni raajota durii keessaa akka isa tokkoo ti" jedhan.

16 Heroodis garuu yommuu waan kana dhaga'etti, "Yohannis isa ani mataa isaa irraa kutetu warra du'an keessaa kaafame!" jedhe.

17 Heroodis mataan isaa akka Yohannis qabamee, hidhamee mana hidhaatti galfamu ajajee tureetii. Innis sababii niitii obboleessa ofii isaa Fiiliphoos, sababii Heroodiyaas ishee ofii fuudhee ture sanaatiif jedhee waan kana godhe.

18 Yohannis Heroodisiin, “Ati niitii obboleessa keetii fuudhuun kee seera miti” jedhaanii tureetii.

19 Kanaafuu Heroodiyaas Yohannisitti haaloo qabatee isa ajjeesuu barbaadde. Garuu isheen hin dandeenye;

20 Heroodis akka Yohannis nama qajeelaa fi nama qulqulluu ta’e beekke, isa sodaa-tee, eegumsa isaaf gochaa tureetii. Heroodis yommuu waan Yohannis dubbatu dhaga’etti akka malee rifate; ta’us gammachuudhaan isa dhaggeeffachuu barbaade.

21 Dhuma irrattis yeroon mijaa’aan argame. Heroodis guyyaa dhaloota isaatti qondaaltota gurguddootaaf, ajajjoota loltootaatii fi namoota Galiilaa keessatti beekamaniif irbaata qopheesse.

22 Intalli Heroodiyaas yommuu ol seentee sirbitetti Heroodisii fi keessummoota isaa warra irbaata affeeraman gammachiifte.

Mootichis intalattiidhaan, “Waanuma barbaadde na kadhaddhu; ani siif nan kenna!” jedhe.

23 Innis, “Hamma walakkaa mootummaa kootti illee waan ati na kadhattu kam iyyuu siif nan kenna!” jedhee kakuudhaan waadaa galeef.

24 Isheenis gad baatee haadha isheetiin, “Maal kadhaddhu?” jette.

Haati immoo, “Mataa Yohannis Cuuphaa” jettee deebifteef.

25 Intalattiinis yommusuma ariitiidhaan gara mootichaatti ol seentee, “Akka ati ammuma mataa Yohannis Cuuphaa gabatee irra keessee naa kennitu nan barbaada” jetteen.

²⁶ Mootichis akka malee gadde; garuu sababii kakuu isaatii fi sababii warra isa wajjin maaddiitti dhi'aataniitiif jedhee ishee diduu hin barbaanne.

²⁷ Innis yommusuma loltuu tokko akka inni mataa Yohannis fiduuf ajajee erge. Loltuun sunis dhagee mana hidhaa keessatti mataa Yohannis isa irraa kute;

²⁸ mataa isaas gabatee irra kaa'ee fidee intalattiitti kenne. Isheenis haadha isheetti kennite.

²⁹ Barattoonni Yohannis waan kana dhageenyaan dhufanii reeffa isaa fuudhanii awwaala keessa kaa'an.

Yesuus Namoota Kuma Shan Sooruu Isaa

6:32-44 kwf – Mat 14:13-21; Luq 9:10-17; Yoh 6:5-13

6:32-44 kwi – Mar 8:2-9

³⁰ Ergamoonnis Yesuus biratti walitti qabamanii waan hojjetanii turanii fi waan barsiisanii turan hunda isatti himan.

³¹ Innis, **“Kophaa keessan gara iddoo namni hin jirre tokkoo kottaatii takka boqodhaa”** jedheen; isaan sababii namoonni baay'een dhufaa, deemaas turaniif carraa itti waa nyaatan illee hin qaban tureetii.

³² Isaanis kophaa isaanii bidiruudhaan iddoo namni hin jirre tokko dhaqan.

³³ Namoonni deemuu isaanii argan baay'een garuu isaan beekan; magaalaawwan hunda keessaa ba'anii miillaan fiiganii isaan dursanii iddoo sana ga'an.

³⁴ Yesuus yommuu bidiruu irraa bu'etti tuuta guddaa tokko arge; innis sababii isaan akkuma

hoolota tiksee hin qabnee turaniif garaa laafeef. Kanaafuu inni waan baay’ee isaan barsiisuu jalqabe.

³⁵ Yeroo kanatti galgalaa’ee ture; kanaafuu barattoonni isaa gara isaa dhufanii akkana jedhaniin; “Iddoon kun gammoojjii dha; aduunis dhiiteerti.

³⁶ Akka isaan gara baadiyyaatii fi gandoota naannoo kana jirani dhaqanii waan nyaatan bitataniif namoota kanneen gad dhiisi.”

³⁷ Inni garuu, **“Isinuu waan isaan nyaatan kennaafii”** jedhee deebise.

Isaanis, “Dhaqnee buddeena diinaarii dhibba lamaa binnee akka nyaataniif isaaniif kenninuu ree?” jedhaniin.

³⁸ Innis, **“Buddeena meeqa qabdu? Mee dhaqaa ilaalaa!”** jedheen.

Isaanis yommuu arganitti, “Buddeena shanii fi qurxummii lama” jedhan.

³⁹ Yesuusis akka isaan namoota hundumaa garee gareedhaan marga lalisaa irra teteessisan isaan ajaje.

⁴⁰ Kanaafuu namoonni dhibba dhibbaa fi shantama shantamaan garee gareedhaan tataa’an.

⁴¹ Innis buddeena shananii fi qurxummii lamaan sana fuudhee, gara samii ol ilaalee galata galchee buddeena sana caccabse. Akka isaan namootaaf dhi’eessaniifis barattoota isaatti kenne. Qurxummii lamaanis hunduma isaaniitiif qoqqoode.

⁴² Isaan hundi nyaatanii quufan;

⁴³ barattoonnis hurraa’aa buddeenaatii fi qurxummii gundoo kudha lama guutuu walitti qaban.

⁴⁴ Warri nyaatanis dhiira kuma shan turan.

Yesuus Galaana Irra Deemuu Isaa

6:45-51 kwf - Mat 14:22-32; Yoh 6:15-21

6:53-56 kwf - Mat 14:34-36

⁴⁵ Yesuus yommusuma akka barattoonni isaa bidiruu yaabbatanii hamma inni tuuta sana of irraa geggeessutti isa dura gara Beetisayidaatti darbaniif isaan dirqisiise.

⁴⁶ Innis erga namoota of irraa geggeessee booddee kadhachuuf gaaratti ol ba’e.

⁴⁷ Yommuu galgalaa’ettis bidiruun sun galaana walakkaa ture; Yesuus immoo kophaa isaa lafa irra ture.

⁴⁸ Innis utuu barattoonni sababii bubbeen fuula isaanii duraan itti dhufeef bishaan mooquudhaan dhiphatanuu arge. Innis halkan keessaa kutaa afuraffaatti galaana irra deemaa gara isaanii dhufe. Innis waan isaan bira darbu fakkaate;

⁴⁹ isaan garuu yommuu galaana irra deemuu isaa arganitti ekeraa se’anii iyyan;

⁵⁰ isaan hundi isa arganii akka malee na’aniitii.

Inni immoo, **“Jabaadhaa! Anumaatii hin so-daatinaa”** jedhee yommusuma isaanitti dubbate.

⁵¹ Innis isaan wajjin bidiruu yaabbate; bubbeen sunis gab jedhe. Isaanis akka malee dinqisiifatan;

⁵² isaan waa’ee buddeennan sanaa hin hubanneetii; mata jabeeyyiis turan.

⁵³ Isaanis yommuu gama ce’anitti Geensere-exitti bidiruu irraa bu’an; bidiruu sanas achitti hidhan.

⁵⁴ Akkuma isaan bidiruu irraa bu’aniinis namoonni Yesuusin beekan.

⁵⁵ Namoonni sunis biyya sana guutuu keessa asii fi achi fiiganii iddoo Yesuus achi jira jechuu dhaga’an hundumatti dhukkubsattoota sireedhaan baatanii fiduu jalqaban.

⁵⁶ Iddoo inni dhage kam illee jechuunis gandoota, magaalaaawwan yookaan baadiyyaa hundatti warra dhukkubsatan fidanii lafa gabaa kaa’an. Isaanis akka dhukkubsattoonni sun handaara wayyaa isaa illee tuqaniif isa kadhatan; warri handaaruma wayyaa isaa tuqan hundinuus ni fayyan.

7

Waan Qulqulluu fi Waan Xuraa’aa 7:1-23 kwf - Mat 15:1-20

¹ Fariisotaa fi barsiistota seeraa keessaa warri Yerusaalemii dhufan tokko tokko Yesuus biratti walitti qabamanii

² barattoota isaa keessaa tokko tokko harka, “Hin qulqulleeffaminiin” jechuunis utuu harka hin dhiqatin buddeena nyaachuu isaanii argan.

³ Sababiin isaas Fariisonni, Yihuudoonni hundinuus duudhaa maanguddootaa eeguuf jedhanii utuu harka hin dhiqatin hin nyaataniitii.

⁴ Yommuu gabaadhaa galanittis utuu of hin qulqulleessin hin nyaatan. Dudhaa biraa baay’ees kan akka xooffoo dhiquu, okkotee fi huuroo dhiquu ni eegu.

⁵ Kanaafuu Fariisonnii fi barsiistonni seeraa, “Barattoonni kee qooda harka ‘Hin qulqulle-effaminiin’ nyaatan maaliif akkuma duudhaa maanguddootaatti hin jiraanne?” jedhanii Yesu-usin gaafatan.

⁶ Innis akkana jedhee deebise; “Yaa fakkeessitoota, Isaayyaas yommuu waa’ee keessan raajii dubbatetti sirrii ture; kunis akkuma akkana jedhamee barreeffamee dha:

“ ‘Uumanni kun hidhii isaatiin na kabaja; garaan isaa garuu narraa fagoo jira.

⁷ Isaan akkanumaan na waageffatu;

barsiisni isaaniis sirnuma namaa ti.’* ”

⁸ Isin ajaja Waaqaa dhiiftanii, duudhaa namootaa jabeessitanii eegdu.”

⁹ Innis ittuma fufee akkana jedheen; “Isin duudhaa ofii keessanii eeguuf jettanii ajaja Waaqaa tuffachuuf mala gaarii qabdu!

¹⁰ Museen, ‘Abbaa keetii fi haadha keetiif ulfina kenni;†namni abbaa isaa yookaan haadha isaa arrabsu kam iyyuu haa ajjeefamu’‡jedheeraatii.

¹¹ Isin garuu yoo namni kam iyyuu akka wanni silaa abbaa isaa yookaan haadha isaa gargaaruuf oolu Qurbaana jechuunis Waaqaaf kennameera jedhee dubbate,

¹² isin akka inni abbaa isaatiif yookaan haadha isaatiif waan tokko illee godhu si’achi hin eeyyamtaniif.

* **7:7** Isa 29:13 † **7:10** Bau 20:12; KeD 5:16 ‡ **7:10** Bau 21:17; Lew 20:9

13 Akkanaanis duudhaa keessan isa walitti dabarsitan sanaan dubbii Waaqaa busheessitu. Waan akkanaa baay'ees ni hojjetu.”

14 Yesuus ammas namoota sana ofitti waamee akkana jedheen; “Isin hundi na dhaga'aa; kanas hubadhaa.

15 Waan nama keessaa ba'utu nama 'xureessa' malee wanni alaa namatti seenee nama 'xureessuu' danda'u tokko iyyuu hin jiru. [

16 Namni kam iyyuu yoo gurra dhaga'u qabaate haa dhaga'u.”]§

17 Erga inni namoota biraa mana ol see-nee booddee barattoonni isaa waa'ee fakkeenya sanaa isa gaafatan.

18 Innis akkana jedhee gaafate; “Isin hin hubattanii? Akka wanni alaa namatti seenu tokko iyyuu nama 'xureessuu' hin dandeenye hin qalbeeffattanii?

19 Wanni sun garaa isaa seenee ergasii dhagna isaa keessaa gad ba'a malee yaada garaa*isaa hin seenuutii.” Yesuusis kana jechuudhaan akka nyaanni hundinuu qulqulluu ta'e labse.

20 Innis itti fufee akkana jedhe: “Wanni nama 'xureessu' waan nama keessaa ba'uu dha.

21 Yaadni hamaan keessa namaatii, garaa nama keessaa ba'aatii; innis halalummaa, hanna, nama ajjeesuu, ejja,

22 doqnummaa, hammina, gowwoomsaa, jireenya gad dhiisii, hinaaffaa, maqaa nama balleessuu, of tuulummaa fi gowwummaa.

§ 7:16 Waraabbileen durii tokko tokko luqqisaa kana hin qaban.

* 7:19 Akka hubannaa Yihuudootaatti yaadni garaa eenyummaa nama tokkoo guutummaatti argisiisa.

23 Wantoonni hamoon kunneen hundinuu nama keessaa ba’u; namas ‘ni xureessu.’”

Amantii Dubartii Tokkoo

7:24-30 kwf - Mat 15:21-28

24 Yesuus iddoo sanaa ka’ee aanaa Xiirrositti qajeele. Mana tokkos ol seene; innis akka namni tokko iyyuu achi jiraachuu isaa beeku hin barbaanne; garuu dhokachuu hin dandeenye.

25 Dubartiin intalli ishee hafuura xuraa’an qabamte tokko akkuma waa’ee isaa dhageesseen dhuftee miilla isaa irratti kufte.

26 Dubartittiinis nama Giriik, kan biyya Sooriyaa keessatti Finiiqeetti dhalatee dha. Isheen akka inni intala ishee keessaa hafuura hamaa sana baasuuf Yesuusin kadhatte.

27 Innis, “Dura ijoolleen haa quufu; buddeena ijoollee fuudhanii saroota dura buusuun sirrii miti” jedheen.

28 Isheen garuu, “Eeyyee yaa Gooftaa, saronni iyyuu maaddii jalaa hambaa ijoolleen harcaaftu nyaatuu” jettee deebifteef.

29 Yesuusiis, “Jecha kee kanaaf gali; hafuurri hamaan sun intala kee keessaa ba’eera” jedheen.

30 Isheenis yommuu manatti galtetti intalli ishee siree irra ciiftee, hafuurri hamaan sunis keessaa ba’ee argatte.

Namichi Duudaa fi Arrab-didaan Tokko Fayyuu Isaa

7:31-37 kwf - Mat 15:29-31

31 Ergasiis Yesuus biyya Xiirrosiitii ka’ee Si-idoonaa keessa darbee, kutaa Magaalaa Kurnanii keessa ba’ee gara galaana Galiilaa dhufe.

³² Jarri tokkos namicha gurra duudaa fi arrabididaa tokko isatti fidanii akka inni harka isa irra kaa'uuf kadhatan.

³³ Yesuuis namicha sana tuuta keessaa kophaatti baasee quba isaa gurra namichaa keessa kaa'e. Hancufa tufees arraba namichaa tuqe.

³⁴ Gara samiis ol ilaalee, hafuura guddaa baafatee, *"Eftaah!"* jedheen; kana jechuunis *"Banami!"* jechuu dha.

³⁵ Gurri namichaas yommusuma baname; arrabni isaas hiikamee rakkina tokko malee dubbachuu jalqabe.

³⁶ Yesuuis akka isaan nama tokkotti illee hin himneef namoota sana ajaje. Hammuma inni cimsee isaan ajaje sana, isaanis ittuma caalchisanii odeessan.

³⁷ Warri oduu sana dhaga'anis akka malee dinqifatanii, "Inni waan hunda gaarii godheera; warri duudaanis akka dhaga'an, warri arrabni isaanii dubbachuu dides akka dubbatan ni godha" jedhan.

8

Yesuus Nama Kuma Afur Sooruu Isaa

8:1-9 kwf - Mat 15:32-39

8:1-9 kwi - Mar 6:32-44

8:11-21 kwf - Mat 16:1-12

¹ Gidduu sana tuunni biraa guddaan isaa ammas walitti qabame. Yesuuis sababii tuunni sun waan nyaatu hin qabaatiniif barattoota isaa ofitti waamee akkana jedhe;

2 “Sababii isaan guyyaa sadii na bira turanii waan nyaatan tokko illee hin qabneef, ani namoota kanneeniif garaa nan laafa.

3 Yoo ani agabuu isaanii gad isaan dhiise, isaan karaa irratti ni gaggabu; isaan keessaa tokko tokko fagoodhaa dhufaniitii.”

4 Barattoonni isaas deebisanii, “Namni kam iyyuu gammoojjii kana keessatti buddeena isaan ga’u eessaa argachuu danda’a?” jedhan.

5 Yesuus immoo, **“Isin buddeena meeqa qabdu?”** jedhee gaafate.

Isaanis, “Torba” jedhan.

6 Innis akka namoonni sun lafa tataa’an itti hime. Buddeena torban fuudhee erga galateef-fatee booddee kukkutee akka isaan namootaaf dhi’eessaniif barattoota isaatti kenne; isaanis namootaaf dhi’eessan.

7 Akkasumas qurxummii xixinnoo muraasa qabu turan; qurxummii sanas eebbisee akka isaan namootaaf hiraniif barattoota isaatti hime.

8 Namoonnis nyaatanii quufan. Ergasiis barattoonni hambaa gundoo torba guutuu walitti qaban.

9 Isaanis gara nama kuma afurii turan. Innis erga of irraa isaan geggeessee booddee,

10 barattoota isaa wajjin yommusuma bidiruu yaabbatee biyya Daalmaanutaa dhaqe.

11 Fariisonnis dhufanii Yesuusitti falmuu jalqaban; isa qoruuf jedhaniis mallattoo samii irraa isa irraa barbaadan.

12 Innis hafuura dheeraa baafatee, **“Dhaloonni kun maaliif mallattoo barbaada? Ani dhuguma isinitti hima; mallattoon tokko iyyuu dhaloota kanaaf hin kennamu”** jedheen.

13 Innis isaan dhiisee bidiruutti deebi'ee gama ce'e.

Raacitii Fariisotaa

14 Barattoonnis buddeena tokkicha bidiruu keessaa of biraa qaban sana malee buddeena fudhachuu irraanfatanii turan.

15 Yesuusis, **"Beekkadhaa; raacitii Fariisotaatii fi raacitii Heroodis irraa of eeggadhaa"** jedhee isaan akeekkachiise.

16 Isaanis, "Kun sababii nu buddeena hin qabneef" jedhanii walii wajjin haasa'an.

17 Yesuusis waan isaan haasa'an beekke akkana jedhee isaan gaafate; **"Isin maaliif waa'ee buddeena dhabuu keessanii dudubbattu? Isin amma iyyuu hin argitanii? Yookaan hin hubattanii? Mataa jabaattanii?"**

18 Isin utuma ija qabdanuu hin argitanii? Utuma gurra qabdanuus hin dhageessanii? Hin yaadattanii?

19 Yeroo ani buddeena shanan sana nama kuma shaniif caccabsetti isin hurraa'aa gundoo meeqa guutuu kaaftan?"

Isaanis, "Kudha lama" jedhaniin.

20 Innis, **"Yeroo ani buddeena torba nama kuma afuriif caccabsetti hambaa gundoo meeqa guutuu walitti qabdan?"** jedhee gaafate.

Isaanis, "Torba" jedhaniin.

21 Innis, **"Isin amma iyyuu hin hubattanii?"** jedheen.

Yesuus Beetisayidaatti Nama Jaamaa Fayyise

22 Isaanis Beetisayidaa dhaqan; jarri tokkos namicha jaamaa tokko fidanii akka inni isa qaqqabuuf Yesuusini kadhatan.

23 Innis namicha jaamaa sana harka qabee ganda sana keessaa baase. Ija isaattis tufee, harka isaas irra kaa'ee, **“Waa arguu dan-deessaa?”** jedhee gaafate.

24 Namichis ol ilaalee, “Namoota nan arga; isaan muka deemu natti fakkaatu” jedhe.

25 Yesuus amma illee harka isaa ija namichaa irra kaa'e. Iji namichaas ni baname; agartuun isaa ni deebi'eef; waan hundas sirriitti arge.

26 Yesuusis namichaan, **“Gara ganda sanaa seentee waan kana nama tokkotti illee hin himin”** jedhee gara mana isaatti isa erge.

*Phexros Eenyummaa Kiristoos Beeksise
8:27-29 kwf - Mat 16:13-16; Luq 9:18-20*

27 Yesuusii fi barattoonni isaa gara gandoota naannoo Fiiliphoos Qiisaariyaa jiraniitti darban. Innis, **“Namoonni anaan eenyu jedhu?”** jedhee karaa irratti isaan gaafate.

28 Isaanis, “Namoonni tokko tokko, ‘Inni Yohannis Cuuphaa dha’ jedhu; warri kaan, ‘inni Eeliyaas’ jedhu; kaan immoo, ‘inni raajota keessaa isa tokkoo dha’ jedhu” jedhanii deebisan.

29 Innis, **“Isin eenyu anaan jettu?”** jedhee gaafate.

Phexrosis, “Ati Kiristoos” jedhee deebise.

30 Yesuusis akka isaan waa'ee isaa nama tokkotti illee hin himneef isaan akeekkachiise.

*Yesuus Duraan Dursee Waa'ee Du'a Isaa Dubate
8:31-9:1 kwf - Mat 16:21-28; Luq 9:22-27*

³¹ Yesuusis akka Ilmi Namaa waan hedduun dhiphachuu qabu, akka maanguddootaan, luboota hangafootaa fi barsiistota seeraatiin tuffatamuu qabuu fi akka ajjeefamuu qabu, guyyaa sadii booddee immoo akka du'aa ka'u isaan barsiisuu jalqabe.

³² Innis waa'ee kanaa ifatti baasee dubbate; Phexrosis kophaatti baasee isa ifachuu jalqabe.

³³ Yesuus garuu of irra garagalee barattoota isaa ilaale; Phexrosiinis, **“Seexana nana! Na duubatti deebi'i! Ati kan namaa yaadda malee kan Waaqaa hin yaadduutii”** jedhee ifate.

Haala Karraa Fannoo

³⁴ Ergasii inni tuuta sanaa fi barattoota isaa ofitti waamee akkana jedhe; **“Namni kam iyyuu yoo na faana dhufuu barbaade, inni of haa ganu; fannoo isaa baadhatees na duukaa haa bu'u.**

³⁵ **Namni lubbuu isaa oolfachuu barbaadu kam iyyuu lubbuu isaa ni dhabaatii; garuu namni anaa fi wangeelaaf jedhee lubbuu isaa dhabu kam iyyuu lubbuu isaa ni oolfata.**

³⁶ **Namni yoo addunyaa guutuu argatee lubbuu isaa immoo dhabe bu'aa maalii argata?**

³⁷ **Yookaan namni qooda lubbuu isaa maal kennuu danda'a?**

³⁸ **Yoo namni kam iyyuu dhaloota ejjaa fi cubbamaa kana keessatti anaa fi dubbii kootti qaana'e, Ilmi Namaa yommuu ulfina Abbaa isaatiin ergamoota qulqulluu wajjin dhufutti isatti ni qaana'a.”**

9

1 Innis, “Ani dhuguman isinitti hima; warra as dhadhaabachaa jiran keessaa namoonni tokko tokko hamma mootummaan Waaqaa humnaan dhufee arganitti du’a hin dhandhaman” isaaniin jedhe.

Bifti Yesuus Geeddaramuu Isaa

9:2-8 kwf – Luq 9:28-36

9:2-13 kwf – Mat 17:1-13

2 Yesuus guyyaa ja’a booddee Phexrosin, Yaaqoobii fi Yohannisin fudhatee tulluu dheeraa* tokkotti iddoo isaan hundi kophaa turuu danda’anitti ol isaan baase. Innis achitti fuula isaanii duratti geeddarame.

3 Uffanni isaas uffata namni addunyaa kanaa kam iyyuu miicee addeessuu danda’u caalaa akka malee addaate.

4 Eeliyaasii fi Museenis isaanitti mul’atan; isaanis Yesuus wajjin haasa’aa turan.

5 Phexrosis Yesuusiin, “Yaa Barsiisaa, as jiraachuun nuuf gaarii dha; daasii sadii, tokko siif, tokko Museef, tokko immoo Eeliyaasiif ni ijaarra” jedhe.

6 Inni waan dubbatu hin beeku ture; isaan akka malee sodaatanii turaniitii.

7 Duumessis† dhufee isaan haguuge; sagaleen, “Kun Ilma koo isa ani jaalladhuu dha. Isinis isa dhaga’aa!” jedhu tokko duumessicha keessaa dhufe.

* **9:2** Akka hubannaa Yihuudootaatti tulluun ol dheeraan iddoo mijaa’aa itti Waaqni namatti of mul’isuu dha. † **9:7** Duumessi argamuu Waaqaa mul’isa (Bau 13:21-22; 16:10; 19:9; 2Sn 5:13-14).

⁸ Isaanis yommuu akkuma tasaa naannoo isaanii ilaalanitti Yesuus malee nama tokko illee of biratti hin argine.

⁹ Utuu tulluu sana irraa bu'uutti jiranoos Yesuus akka isaan hamma Ilmi Namaa warra du'an keessaa ka'utti waan argan sana nama tokkotti illee hin himne isaan ajaje.

¹⁰ Isaanis “warra du'an keessaa ka'uun” maal akka ta'e wal gaggaafachaa dubbicha garaatti qabatan.

¹¹ Isaanis, “Barsiistonni seeraa maaliif Eeliyaas akka duraan dursee dhufuu qabu dubbatu?” jedhanii isa gaafatan.

¹² Yesuus akkana jedhee deebise; **“Dhugumaan Eeliyaas duraan dursee ni dhufa; waan hundas iddootti deebisa. Yoos maaliif Ilmi Namaa akka malee dhiphachuu fi tuffatamuu qaba jedhamee barreeffame ree?”**

¹³ **Ani garuu isinittin hima; Eeliyaas dhufeera; isaanis akkuma waa'ee isaa barreeffame sanatti waanuma fedhan hunda isatti hojjetan.”**

Gurbaan Hafuura Xuraa'aadhaan Qabame Tokko Fayye

9:14-28,30-32 kwf - Mat 17:14-19,22,23; Luq 9:37-45

¹⁴ Isaanis yommuu gara barattoota kaanii dhufanitti, namoonni hedduun isaanitti naanna'anii, barsiistonni seeraa immoo utuu isaanitti falmanuu argan.

¹⁵ Namoonni hundinuus akkuma Yesuus arganiin akka malee dinqifatanii isa dubbisuudhaaf itti fiigan.

¹⁶ Innis, **“Isin maal isaanitti falmitu?”** jedhee isaan gaafate.

17 Namoota sana keessaas namichi tokko akkana jedhee deebise; “Yaa barsiisaa, ani ilma koo kan hafuura arraba didaadhaan qabame sitti fideera.

18 Hafuurichi yeroo itti ka’u kam iyyuu, darbatee lafaan isa dha’a. Gurbichis hoomacha afaaniin baasa; ilkaan qara; ni kokottaa’as. Ani akka hafuura sana baasaniif barattoota kee nan gaafadhe; isaan garuu hin dandeenye.”

19 Yesuusis deebisee, “Isin dhaloota hin amanne nana; ani hamma yoomiittin isin wajjin jiraadha? Hamma yoomiittis ani isinii obsa? Mee gurbicha natti fidaa” jedhe.

20 Isaanis gurbicha isatti fidan. Hafuurichis akkuma Yesuusin argeen gurbicha dhidhiitachise; gurbichis lafa dha’ee hoomacha afaaniin baasee gangalate.

21 Yesuusis, “Wanni kun erga isa qabee hammam ture?” jedhee abbaa gurbichaa gaafate.

Innis akkana jedhe; “Ijoollummaadhaa jalqabee ti.

22 Isa ajjeesuuf jedhees yeroo baay’ee ibidda keessa yookaan bishaan keessa isa buuseera. Ati garuu yoo waanuma tokko illee gochuu dandeesse garaa nuu laafiitii nu gargaari.”

23 Yesuusis, “‘Yoo dandeesse’ jettaa? Nama amanuuf wanni hundi ni danda’ama” jedheen.

24 Yommusuma abbaan mucaa sanaa, “Ani nan amana; amantii dhabuu koo na gargaari” jedhee iyye.

25 Yesuusis yommuu namoota girrisanii dhufan argetti, “Yaa hafuura duudaa fi arrab-didaa nana, akka ati isa keessaa baatu, deebitees akka

isatti hin galle sin ajaja” jedhee hafuura xuraa’aa sana ifate.

²⁶ Hafuurri sun iyyee, akka malees isa dhidhiitachiisee keessaa ba’e. Gurbichis akkuma reeffaa ta’e; namoonni baay’eenis, “Inni du’eera” jedhan.

²⁷ Yesuus garuu harka qabee ol isa kaase; gurbaan sunis ka’ee dhaabate.

²⁸ Erga Yesuus manatti ol galee booddee barattoonni isaa, “Nu maaliif hafuura hamaa sana baasuu dadhabne?” jedhanii kophaatti isa gaafatan.

²⁹ Innis deebisee, **“Inni akkanaa kun kadhan-naa fi sooma qofaan ba’a malee waan biraatiin hin ba’u”** jedheen.

³⁰ Isaan achii ka’anii Galiilaa keessa darban. Yesuusis akka namni tokko iyyuu kana beeku hin barbaanne;

³¹ sababiin isaas, **“Ilmi Namaa dabarfamee harka namootaatti ni kennama. Isaanis isa ni ajjeesu; innis guyyaa sadii booddee du’aa ni ka’a”** jedhee barattoota isaa barsiisaa ture.

³² Isaan garuu waan inni jedhe hin hubanne; isa gaafachuus ni sodaatan.

Namni Nama Hundumaa Caalu Eenyu?

9:33-37 kwf – Mat 18:1-5; Luq 9:46-48

³³ Isaanis Qifirnaahom dhaqan. Innis yeroo mana keessa turetti, **“Isin karaatti maal walitti falmaa turtan?”** jedhee isaan gaafate.

³⁴ Isaan garuu eenyu akka nama hundumaa caalu karaatti waan walitti falmaa turaniif ni cal’isan.

³⁵ Yesuusis taa’ee warra kudha lamaan waamee, **“Namni nama jalqabaa ta’uu barbaadu**

kam iyyuu nama hundaa gadii fi tajaajilaa nama hundaa ta'uu qaba" jedheen.

³⁶ Innis mucaa xinnaa tokko fidee isaan gidduu dhaabe. Hammatees akkana isaaniin jedhe;

³⁷ "Namni ijoollee xixinnoo kanneen keessaa tokko maqaa kootiin simatu kam iyyuu na simata; namni na simatu kam iyyuus isa na erge sana simata malee na qofa hin simatu."

Namni Nuun Hin Mormine Kam iyyuu Garee keenya

9:38-40 kwf - Luq 9:49,50

³⁸ Yohannis, "Yaa barsiisaa, nu utuu namni tokko maqaa keetiin hafuurota hamoo baasuu arginee waan inni nu duukaa hin buuneef isa dhowwine" jedhe.

³⁹ Yesuus garuu akkana jedhe; "Isa hin dhowwinaa; namni maqaa kootiin dinqii hoj-jetu kan ergasii immoo dafee waa'ee koo waan hamaa dubbachuu danda'u tokko iyyuu hin jiruutii.

⁴⁰ Namni nuun hin mormine kam iyyuu kanuma keenyaatii.

⁴¹ Ani dhuguman isinitti hima; namni sababii isin kan Kiristoos taataniif jedhee bishaan bud-duuqsaa tokkoo isinii kennu kam iyyuu dhugumaan gatii isaa hin dhabu.

Cubbuu Nama Hojjechiisuu

⁴² "Namni kam iyyuu warra natti amanan xixinnaa kanneen keessaa tokko gufachiisuu irra, utuu dhagaan daakuu guddaan isaa morma isaatti hidhamee galaanatti darbatamee isaaf wayya ture.

43 Yoo harki kee si gufachiise, of irraa muri. Harka lama qabaattee gahaannamitti, iddoo ibiddi isaa hin dhaamnetti galuu irra, harka dooluudhaan jireenyatti galuu siif wayya. [

44 Gahaannamis iddoo,

“‘raammoon isaanii hin duune,
ibiddis hin dhaamnee dha.’]‡

45 Yoo miilli kee si gufachiise of irraa muri. Miilla lama qabaattee gahaannamitti darbatamuu irra, laamshoftee jireenyatti galuu siif wayya. [

46 Gahaannamis iddoo,

“‘raammoon isaanii hin duune,
ibiddis hin dhaamnee dha.’]§

47 Yoo iji kee si gufachiise, of keessaa baasi. Ija lama qabaattee gahaannamiitti darbatamuu irra ija tokkoon mootummaa Waaqaatti galuu siif wayya.

48 Gahaannamis iddoo,

“‘raammoon isaanii hin duune,
ibiddis hin dhaamnee dha.’*†

49 Namni hundinuu ibiddaan mi’eeffama.†

50 “Soogiddi gaarii dha; garuu yoo mi’aa isaa dhabe, mi’aa isaa akkamiin deebisuufii dan-deessu? Isinis soogidda of keessaa qabaadhaa; walii wajjinis nagaan jiraadhaa.”

‡ 9:44 Kutaan kun waraabbilee tokko tokko keessatti hin argamu. § 9:46 Kutaan kun waraabbilee tokko tokko keessatti

hin argamu. * 9:48 Isa 66:24 † 9:49 Mi’eeffama (qulqulle-effama) - jechi kun mi’aa soogidda irraa argamu mul’isa. Namoonni durii akka aarsaan tokko fuula Waaqaa duratti fudhatama argatuuf jechuunis aarsaa qulqulleessuuf soogiddatti fayyadamaa turan (Lew 2:13; His 43:24).

10

Wal Hiikuu Dhirsaa fi Niitii

10:1-12 kwf – Mat 19:1-9

¹ Yesuusis achii ka'ee gara biyya Yihuudaatii fi Yordaanos gamaa dhaqe. Amma illee namoonni isa biratti walitti qabaman; innis akkuma bartee isaatti isaan barsiise.

² Fariisonni dhufanii, “Namni tokko niitii isaa hiikuun ni eeyyamamaa?” jedhanii gaafachuudhaan isa qoran.

³ Innis deebisee, **“Museen maal isin ajaje?”** jedheen.

⁴ Isaanis, “Namni tokko akka waraqaa ragaa hiikkaa barreesseefii niitii isaa hiiku Museen eeyyameera” jedhan.

⁵ Yesuusis akkana jedhee deebise; **“Museen sababii mata jabina keessaniitiif jedhee seera kana isiniif barreesse.**

⁶ **Jalqaba uumamaatii kaasee garuu Waaqni, ‘Dhiiraa fi dubartii isaan taasise.’***

⁷ **‘Kanaafis namni abbaa isaatii fi haadha isaa ni dhiisa; niitii isaa wajjinis tokko ta’a;**

⁸ **lamaan isaanii iyyuu foon tokko ni ta’u.’†Egaa isaan si’achi foon tokko malee lama miti.**

⁹ **Kanaafuu waan Waaqni tokko taasise namni gargar hin baasin.”**

¹⁰ Utuu ammas mana jiranuu barattoonni waa’ee dubbii kanaa Yesuusis gaafatan.

¹¹ Innis akkana jedhee deebiseef; **“Namni niitii isaa hiikee dubartii biraa fuudhu kam iyyuu ishee irratti eja raawwata.**

* **10:6** Uma 1:27 † **10:8** Uma 2:24

12 Isheenis yoo dhirsa ishee hiiktee nama biraatti heerumte ejja raawwatti.”

Yesuus Ijoollee Eebbisuu Isaa

10:13-16 kwf – Mat 19:13-15; Luq 18:15-17

13 Namoonni akka inni harka isaan irra kaa’uuf ijoollee xixinnoo Yesuusitti fidaa turan; barattoonni garuu isaan ifatan.

14 Yesuus yommuu waan kana argetti aaree akkana isaaniin jedhe; “Ijoolleen xixinnoon gara koo haa dhufaniitii hin dhowwinaa; mootummaan Waaqaa kan warra akkanaatii.

15 Ani dhuguman isinitti hima; namni akkuma ijoolleetti mootummaa Waaqaa hin simanne kam iyyuu gonkumaa itti hin galu.”

16 Innis ijoollee sana fuudhee ofitti qabe; harka isaas isaan irra kaa’ee isaan eebbise.

Dargaggeessa Sooressa Tokko

10:17-31 kwf – Mat 19:16-30; Luq 18:18-30

17 Akkuma Yesuus deemuuf karaa qabateen namichi tokko fiigaa dhufee fuula isaa duratti jilbeenfatee, “Yaa barsiisaa gaarii, ani jireenya bara baraa dhaaluuf maal gochuun qaba?” jedhee gaafate.

18 Yesuusis akkana jedhee deebise; “Ati maaliif gaarii naan jetta? Waaqa tokkicha malee gaariin hin jiru.

19 Ati ajajawwan ni beekta; ‘Hin ajjeesin; hin ejjin; hin hatin; sobaan dhugaa hin ba’in; hin gowwoomsin; abbaa keetii fi haadha keetiif ulfina kenni.’‡”

‡ 10:19 Bau 20:12; KeD 5:16-20

20 Namichis, “Yaa barsiisaa, ani ijoollummaa kootii jalqabee ajajawwan kanneen hunda eegeera” jedhe.

21 Yesuus namicha ilaalee isa jaallatee, “Waan tokkotu si duraa hir’ata; dhaqiitii waan qabdu hunda gurgurii hiyyeeyyiif kenni; samii irratti badhaadhummaa ni qabaattaa. Ergasii kottuu na duukaa bu’i” jedheen.

22 Kana irratti fuulli namichaa ni geeddarame. Inni gaddee achii deeme; qabeenya guddaa qaba tureetii.

23 Yesuusis naannoo isaa ilaalee barattoota isaatiin, “Mootummaa Waaqaatti galuun sooreyyiif akkam rakkisaa dha!” jedhe.

24 Barattoonnis dubbii isaa ni dinqisiifatan. Yesuus garuu ammas akkana jedheen; “Ijoolle, mootummaa Waaqaatti galuun akkam rakkisaa dha!

25 Namni soressi mootummaa Waaqaatti galuu irra qaawwa lilmoo keessa ba’uutu gaalaaf salphata.”

26 Barattoonnis akka malee raajeffatanii, “Yoos eenyutu fayyuu danda’a ree?” waliin jedhan.

27 Yesuusis isaan ilaalee, “Kun garuu Waaqaaf malee namaaf hin danda’amu; Waaqaaf wanni hundinuu ni danda’amaatii” jedhe.

28 Kana irratti Phexros, “Kunoo, nu waan hunda dhiifnee si duukaa buuneerra!” jedhe.

29 Yesuusis deebisee akkana jedheen; “Ani dhuguma isinitti nan hima; namni anaa fi wangeelaaf jedhee mana yookaan obboloota yookaan obboleettota yookaan haadha yookaan

abbaa yookaan ijoollee yookaan lafa qotiisaa dhiise kam iyyuu,

³⁰ kan bara ammaa kana keessa ari'atama wajjin manneen, obboloota, obboleettota, haadhota, ijoollee fi lafa qotiisaa dachaa dhibba hin arganne, kan bara dhufuttis jireenya bara baraa hin dhaalle tokko iyyuu hin jiru.

³¹ Garuu warri jalqabaa hedduun warra dhumaa, warri dhumaa immoo warra jalqabaa ni ta'u."

Yesuus Ammas Waa'ee Du'a Isaa Duraan Dursee Dubbate

10:32-34 kwf - Mat 20:17-19; Luq 18:31-33

³² Isaanis Yerusaalemitti ol ba'uuf jedhanii karaa irra turan; Yesuus immoo isaan dura deemaa ture; barattoonnis ni dinqisiifatan; warri duukaa bu'aa turan immoo ni soodaatan. Yesuus amma illee warra kudha lamaan kophaatti baasee waan isatti dhufuuf jiru isaanitti hime.

³³ Akkanas jedhe; "Kunoo, nu Yerusaalemitti ol ba'aa jirra; Ilmi Namaas dabarfamee lu-boota hangafootattii fi barsiistota seeraatti ni kennama. Isaanis du'a itti muru; akkasumas dabarsanii Namoota Ormaatti isa kennu;

³⁴ isaanis isatti qoosu; isatti tufu; isa garafu; isa ajjeesus. Inni garuu guyyaa sadii booddee du'aa ni ka'a."

Kadhaa Yaaqoobii fi Yohannis

10:35-45 kwf - Mat 20:20-28

³⁵ Ilmaan Zabdewoos jechuunis Yaaqoobii fi Yohannis gara Yesuus dhufanii, "Yaa Barsiisaa,

akka ati waan nu si kadhannu kam iyyuu nuu gootu barbaanna” jedhan.

³⁶ Innis, “Akka ani maal isiniif godhu barbaaddu?” jedheen.

³⁷ Isaanis deebisanii, “Yeroo ulfina keetiitti, tokkoon keenya mirga keetiin, tokkoon keenya immoo bitaa keetiin akka teenyuuf nuuf eeyyami” jedhanii deebisan.

³⁸ Yesuusis, “Isin waan kadhattan hin beektan; xooffoo ani dhugu, dhuguu yookaan cuuphaa ani cuuphamu, cuuphamuu ni dandeessuu?” jedheen.

³⁹ Isaanis, “Ni dandeenya” jedhanii deebisan.

Yesuusis akkana jedheen; “Xooffoo ani dhugu ni dhugdu; cuuphaa ani cuuphamus ni cuuphamtu;

⁴⁰ garuu mirga koo yookaan bitaa koo taa’uu kan kennu ana miti. Iddoon kun kan warra isaaniif jedhamee qopheeffame sanaa ti.”

⁴¹ Warri kurnan yommuu waan kana dhaga’anitti Yaaqoobii fi Yohannisitti aaran.

⁴² Yesuusis walitti isaan waamee akkana jedhe; “Isin akka warri akka bulchitoota Namoota Ormaatti ilaalaman sun isaan irratti gooftummaa mul’isan, gurguddoonni isaaniis akka isaan irratti taayitaa argisiisan ni beektu.

⁴³ Isin biratti akkas miti. Qooda kanaa namni isin keessaa nama guddaa ta’uu barbaadu kam iyyuu tajaajilaa keessan ta’uu qaba;

⁴⁴ namni nama jalqabaa ta’uu barbaadu kam iyyuu garbicha nama hundaa ta’uu qaba.

45 **Ilmi Namaa iyyuu tajaajiluu fi lubbuu isaa immoo namoota baay'eedhaaf furii godhee kennuuf dhufe malee tajaajilamuuf hin dhufneetii."**

Iji Barxiimewos Banamuu Isaa

10:46-52 kwf – Mat 20:29-34; Luq 18:35-43

46 Isaanis Yerikoo dhufan. Utuu Yesuus baratoota isaatii fi tuuta namootaa guddaa isaa wajjin Yerikoodhaa ba'aa jiruu, namichi jaamaan Barxiimewos jedhamu ilmi Ximeewos karaa irra taa'ee kadhachaa ture.

47 Barxiimewosis yommuu akka inni Yesuus isa Naazreeti ta'e dhaga'etti, "Yesuus, yaa ilma Daawit na maari!" jedhee iyyuu jalqabe.

48 Namoonni baay'een akka inni cal'isuuf ifatan; inni garuu, "Yaa ilma Daawit na maari!" jedhee ittuma caalchisee iyye.

49 Yesuusis dhaabatee, **"Isa waamaa"** jedhe.

Isaanis, "Jabaadhu! Ka'i inni si waamaatii" jedhanii namicha jaamaa sana waaman.

50 Innis wayyaa isaa of irraa darbatee, utaalee ka'ee gara Yesuus dhufe.

51 Yesuusis, **"Akka ani maal siif godhu barbaadda?"** jedhee isa gaafate.

Namichi jaamaan sunis, "Yaa barsiisaa, ani arguun barbaada" jedheen.

52 Yesuusis, **"Amantiin kee si fayyiseeraa deemi"** jedheen. Innis yeruma sana argee karaa irra bu'ee Yesuus duukaa bu'e.

11

*Yesuus Akka Mootiitti Yerusaalem Seenuu Isaa
11:1-10 kwf - Mat 21:1-9; Luq 19:29-38*

11:7-10 kwf - Yoh 12:12-15

¹ Akkuma isaan Yerusaalemitti dhi'aatanii, Beetfaagee fi Biitaaniyaa kanneen Tulluu Ejer-saa biraa sana ga'aniin Yesuus Barattoota isaa keessaa lama erge;

² akkanas isaaniin jedhe; “Gara ganda fuula keessan dura jiru sanaa dhaqaa; akkuma achi seentaniinis, ilmoo harree kan namni tokko iyyuu takkumaa hin yaabbatin tokko achitti hidhamee jiru ni argattu; isa hiikaatii as fidaa.

³ Yoo namni tokko iyyuu, ‘Isin maaliif waan kana gootu?’ jedhee isin gaafate, ‘Gooftaatu isa barbaada; dafees deebisee ni erga’ jedhaa.”

⁴ Isaanis dhaqanii ilmoo harree kan balbala duratti, karaa irratti hidhame tokko argan. Akkuma isaan hiikaniinis,

⁵ namoonni achi dhadhaabachaa turan tokko tokko, “Maal gochuuf ilmoo harree sana hiiktu?” jedhanii isaan gaafatan.

⁶ Isaanis akkuma Yesuus isaaniin jedhe sanatti deebisaniif; namoonni sunis akka isaan deeman isaan dhiisan.

⁷ Ilmoo harree sanas Yesuusitti fidan; uffata isaaniis ilmoo harree irra buusan; innis irra taa'e.

⁸ Namoonni baay'een uffata isaanii karaa irra afan; warri kaan immoo dameewwan baala qaban kanneen alaa kukkutan sana karaa irra bubuusan.

⁹ Warri dura deemaa turanii fi warri duukaa bu'aa turan iyyanii akkana jedhan;

“Hoosaa’inaa!”*

“Inni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa dha!”†

10 “Mootummaan abbaa keenya Daawit inni dhufu sun eebbifamaa dha!”

“Hoosaa’inaa ol gubbaatti!”

¹¹ Yesuusis Yerusaalem seenee mana qulqullummaatti ol gale. Gara galees waan hundumaa ilaale; sababii galgalaa’ee tureefis warra Kudha Lamaan wajjin ba’ee Biitaaniyaa dhaqe.

Yesuus Mana Qulqullummaa Qulqulleessuu Isaa

11:12-14 kwf - Mat 21:18-22

11:15-18 kwf - Mat 21:12-16; Luq 19:45-47; Yoh 2:13-16

¹² Guyyaa itti aanutti utuu Biitaaniyaadhaa ba’anuu Yesuus beela’e.

¹³ Innis muka harbuu baala qabu tokko fagootti argee ija qabaachuu fi qabaachuu baachuu isaa ilaaluu dhaqe. Garuu waan yeroon sun waqtii harbuu hin ta’iniif inni yommuu muka sana bira ga’etti baala malee waa tokko illee hin arganne.

¹⁴ Yesuusis muka sanaan, **“Namni tokko iyyuu deebi’ee ija sirraa hin nyaatin”** jedhe. Barattoonni isaas ni dhaga’an.

¹⁵ Yommuu Yerusaalem ga’anittis Yesuus mana qulqullummaa seenee warra achitti bitatanii fi

* **11:9** Hoosaa’inaa! Hosaa’inaa jechuun, “Amma fayyisi!” yookaan “Maaloo fayyisi!” jechuu dha. † **11:9** Far 118:25,26

gurguratan ari'uu jalqabe. Minjaala warra maal-laqa geeddarataniitii fi barcuma warra gugee gurguratani garagalche.

¹⁶ Akka namni tokko iyyuu waan tokko illee baatee mana qulqullummaa keessa darbus hin eeyyamne.

¹⁷ Innis akkana jedhee isaan barsiise; “ ‘Manni koo saba hundumaaf mana kadhannaa ni jedhama’‡jedhamee hin barreeffamnee? Isin garuu ‘Holqa saamtotaa’§gootaniirtu.”

¹⁸ Luboonni hangafoonnii fi barsiistonni seeraa waan kana dhaga’anii karaa ittiin isa ajjeesan barbaaduu jalqaban; isaan sababii namoonni hundinuu barsiisa isaa dinqisiifataniif isa sodaatanii turaniitii.

¹⁹ Isaanis yommuu galgalaa’etti magaalaa sana keessaa ba’an.

Mukti Harbuu Goguu Isaa

11:20-24 kwf - Mat 21:19-22

²⁰ Isaanis ganamaan utuu karaa sana darbanuu akka mukti harbuu sun hidda isaatii jalqabee goge argan.

²¹ Phexrosis yaadatee Yesuusiin, “Yaa barsiisaa ilaa! Harbuun ati abaarte sun gogeera!” jedhe.

²² Yesuus immoo akkana jedhee deebise; “Waaqatti amanaa.

²³ Ani dhuguman isinitti hima; eenyu iyyuu yoo tulluu kanaan ‘Buqqa’iitii galaanatti darbatami’ jedhe, yoo garaa isaattis mamuu baatee akka wanni inni jedhe sun ta’u amane, wanni sun ni ta’aaf.

‡ 11:17 Isa 56:7 § 11:17 Erm 11:7

24 Kanaafuu ani isinittin hima; waan kadhannaadhaan gaafattan hunda akka argattan amanaa; innis isiniif ni ta'a.

25 Yeroo kadhachuuf dhaabattan, akka Abbaan keessan inni samii irraa cubbuu keessan isiniif dhiisuuf, isinis yoo waanuma tokko illee nama kam iyyuu irraa qabaattan dhiisaafii. [

26 Yoo dhiisuufii baattan garuu Abbaan keessan inni samii irraas cubbuu keessan isiniif hin dhiisu."]*

Taayitaan Yesuus Gaaffii Uume

11:27-33 kwf – Mat 21:23-27; Luq 20:1-8

27 Isaanis deebi'anii gara Yerusaalem dhufan; utuu Yesuus mana qulqullummaa keessa deddeebi'aa jiruu luboonni hangafoonna, barsiistonni seeraatii fi maanguddoonni gara isaa dhufan.

28 Isaanis, "Ati taayitaa maaliitiin wantoota kanneen hojjetta? Akka wantoota kanneen hojjettuufis eenyutu taayitaa siif kenne?" jedhaniin.

29 Yesuusis akkana jedhee deebise; "Anis gaaffii tokkon isin gaafadha. Isin immoo deebii naaf kennaa; anis taayitaa maaliitiin wantoota kanneen akkan hojjedhu isinittin hima.

30 Cuuphaan Yohannis samii irraa dhufe moo nama biraa dhufe? Mee natti himaa!"

31 Isaanis waliin mari'atanii akkana jedhan; "Yoo nu, 'Samii irraa dhufe' jenne inni immoo, 'Yoos isin maaliif isa hin amanin ree?' jedhee nu gaafata;

* 11:26 Waraabbileen tokko tokko luqqisaa 26 hin qaban.

³² Yookaan, ‘Nama biraa dhufe’ jennuu?” jedhan. Sababii namni hundinuu dhugumaan Yohannisin akka raajiitti ilaaleef uummata soodaatan.

³³ Kanaaf isaan, “Hin beeknu” jedhanii Yesuusiif deebisan.

Yesuus immoo, “Anis taayitaa maaliitiin akkan wantoota kanneen hojjedhu isinitti hin himu” jedheen.

12

Fakkeenya Qottuuwwanii

12:1-12 kwf - Mat 21:33-46; Luq 20:9-19

¹ Yesuusis akkana jedhee fakkeenyaan isaanitti dubbachuu jalqabe; “Namichi tokko iddoo dhaabaa wayinii irra wayinii dhaabbate. Innis naannoo isaatti dallaa ijaaree, boolla itti wayinii cuunfan qotee qooxii eegumsaa ijaare. Ergasiis iddoo dhaabaa wayinii sana qonnaan bulootatti kiraa kennatee biyya fagoo dhaqe.

² Innis yeroo midhaan walitti qabamutti akka inni ija iddoo dhaabaa wayinii irraa waa fiduufiif garbicha tokko qottuuwwan sanatti ergate.

³ Isaan garuu qabanii, tumanii harka duwwaa of irraa isa deebisan.

⁴ Ammas garbicha biraa isaanitti ergate; isaanis mataa isaa buruqsanii isa qaanessan.

⁵ Amma illee garbicha biraa ergate; isas ni ajjeesan. Garboota biraa baay’ees ergate; isaanis gartokko ni tuman; kaan immoo ni ajjeesan.

⁶ “Amma iyyuu inni nama ergu tokko qabature; innis ilma isaa jaallatamaa dha. Namichis,

'Ilma koo ni kabaju' jedhee dhuma irratti isa ergate.

⁷ "Qottoonni sun garuu, 'Dhaaltuun isa kana. Kottaa isa ajjeefnaa; dhaalli sun keenya ta'aatii' waliin jedhan.

⁸ Kanaafuu isaan fuudhanii isa ajjeesan; iddoo dhaabaa wayinii keessaas gad baasanii isa gatan.

⁹ "Egaa abbaan iddoo dhaabaa wayinii sanaa maal godhinna laata? Inni dhufee qottuuwwan sana ni ajjeesa; iddoo dhaabaa wayinii sanas namoota biraatti kennata.

¹⁰ Isin Katabbii Qulqulluu hin dubbifnee? Innis akkana jedha:

" 'Dhagaan ijaarttonni tuffatan,
dhagaa golee ta'eera;

¹¹ kanas Gooftaatu godhe;

kunis ija keenyatti dinqii dha.'*"

¹² Isaanis akka inni isaaniin mormuudhaan fakkeenya sana dubbate waan beekaniif isa qabuu barbaadan. Garuu namoota sana sodaatan; kanaafuu isa dhiisanii qajeelan.

Waa'ee Gibira Baasuu

12:13-17 kwf - Mat 22:15-22; Luq 20:20-26

¹³ Ergasii waan inni dubbatuun isa qabuuf jedhanii Fariisotaa fi garee Heroodis keessaa jara tokko Yesuusitti ergan.

¹⁴ Isaanis gara isaa dhufanii akkana jedhaniin; "Yaa barsiisaa, akka ati nama dhugaa taate beekna. Ati waan fuula namaa hin ilaalleef namni kam iyyuu karaa irraa si hin jal'isuutii; garuu ati dhugaadhaan karaa Waaqaa barsiifta.

* **12:11** Far 118:22,23

Qeesaariif gibira baasuun eeyyamameera moo hin eeyyamamne?

¹⁵ Haa baasnu moo haa dhiifnuu?”

Yesuus garuu fakkeessitummaa isaanii beekke, **“Isin maaliif na qortu? Mee diinaarii† tokko natti fidaa nan ilaalaa”** jedheen.

¹⁶ Isaanis diinaarii tokko isatti fidan; innis, **“Fakkiin kun kan eenyuu ti? Katabbiin kunis kan eenyuu ti?”** jedhee isaan gaafate.

Isaanis, **“Kan Qeesaari”** jedhanii deebisan.

¹⁷ Kana irratti Yesuus, **“Kan Qeesaar Qeesaariif, kan Waaqaa immoo Waaqaaf kennaa”** jedheen.

Isaanis isa dinqifatan.

Gaaffii Waa’ee Du’aa Ka’uu

12:18-27 kwf – Mat 22:23-33; Luq 20:27-38

¹⁸ Ergasii Saduugonni, du’aa ka’uun hin jiru jedhan gara Yesuus dhufanii akkana jedhanii gaaffii tokko isa gaafatan;

¹⁹ “Yaa barsiisaa yoo obboleessi nama tokkoo niitii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin niitii isaa irraa du’e, obboleessi isaa niitii sana dhaalee obboleessa isaatiif sanyii haa dhaabuu jedhee Museen nuu barreesseera.

† **12:15** Hiikkaan tokko tokko saantima jedha. Saantimni maallaqaa kunis saantima mootummaa Roomaa ture. Innis fakkii fuula mootii Roomaa qofa utuu hin ta’in mormii mootiin sun amantii irratti qabus ni mul’isa. Fakkeenyaaf Xibaariyoos mootichi bara sana saantima isaa irratti katabbii, “Xibaariyoos Qeesaar, ilma Awugisxoos Waaqichaa” jedhu qaba ture (Luq 3:1). Fakkii fuula namaa saantima irratti qabaachuun fuula Yihuudoota amantii qabani duratti jibbisiisaa ture. Kitaaba qulqulluu keessattis dhowwameera (Bau 20:4; KeD 5:8).

²⁰ Kunoo obboloota torbatu ture. Inni jalqabaa niitii fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin du'e.

²¹ Inni lammaffaanis ishee fuudhee utuu ijoollee hin dhalchin du'e. Inni sadaffaanis akkasuma ta'e.

²² Torban isaanii iyyuu ijoollee hin dhalchine. Dhuma irratti dubartittiinis ni duute.

²³ Guyyaa du'aa ka'uutti isheen niitii isa kamii taati? Torban isaanii iyyuu ishee fuudhaniiruu-tii."

²⁴ Yesuus immoo akkana jedhee deebise; **"Isin waan Katabbiwwan Qulqulluu yookaan humna Waaqaa hin beekneef dogoggortu mitii?**

²⁵ Warri du'an yommuu du'aa ka'anitti akka ergamoota samii ta'u malee hin fuudhan; hin heerumanis.

²⁶ Waa'ee warri du'an du'aa ka'uu garuu akka Waaqni Kitaaba Musee keessatti, daggala boba'u biratti, 'Ani Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaaqoob'‡jedhee isatti dubbate isin hin dubbifnee?

²⁷ Inni Waaqa warra jiraataniiti malee Waaqa warra du'anii miti. Isin akka malee dogoggortaniirtu!"

Ajaja Ajaja Hundumaa Caalu
12:28-34 kwf - Mat 22:34-40

²⁸ Barsiistota seeraa keessaa inni tokko dhufee wal falmuu isaanii dhaga'e. Innis akka Yesuus deebii gaarii isaaniif kenne hubatee, "Ajajni ajajawwan hunda caalu isa kami?" jedhee isa gaafate.

‡ 12:26 Bau 3:6

29 Yesuusis akkana jedhee deebise; “Ajajni ajajawwan hunda caalu isa kana; ‘Yaa Israa’el dhaga’i! Waaqayyo Gooftaan keenya Gooftaa tokkicha.

30 Waaqa kee Goofticha garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan jaalladhu.’§

31 Inni lammaffaan immoo, isa kana; ‘Ollaa kee akkuma ofii keetiitti jaalladhu.’*Ajajni ajajawwan kanneen caalu tokko iyyuu hin jiru.”

32 Barsiisaan seeraa sunis akkana jedhee deebise; “Yaa barsiisaa, ati dhugaa jette; Waaqa tokkicha malee Waaqni biraa hin jiruutii.

33 Garaa kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaan isa jaallachuun, ollaa kees akkuma ofii keetiitti jaallachuun, qalma gubamuu fi aarsaa hunda caala.”

34 Yesuusis yommu akka inni hubannaadhaan deebise argetti, “Ati mootummaa Waaqaa irraa fagoo hin jirtu” jedheen. Ergasii namni tokko iyyuu deebi’ee gaaffii isa gaafachuuf ija hin jabaanne.

Kiristoos Ilma Eenyuu ti?

12:35-37 kwf – Mat 22:41-46; Luq 20:41-44

12:38-40 kwf – Mat 23:1-7; Luq 20:45-47

35 Yesuus utuu mana qulqullummaa keessatti barsiisaa jiruu akkana jedhee gaafate; “Barsiis-tonni seeraa maaliif Kiristoos ilma Daawit jedhu?

36 Daawit mataan isaa iyyuu Hafuura Qulquludhaan geggeeffamee akkana jedhe: “‘Gooftichi Gooftaa kootiin,

§ 12:30 KeD 6:4,5 * 12:31 Lew 19:18

“Hamma ani diinota kee,
miilla kee jala siif galchutti,
gara mirga koo taa’i.”†

37 Daawit mataan isaa iyyuu ‘Gooftaa’ jedhee isa waama. Yoos inni akkamitti ilma isaa ta’uu danda’a ree?”

Tuunni guddaan sunis gammachuudhaan isa dhaga’e.

Barsiistota Seeraa Irraa of Eeggachuu

38 Yesuusis utuu barsiisuu akkana jedhe; “Barsiistota seeraa irraa of eeggadhaa. Isaan ufata dhedheeraa uffatanii nanaanna’uu fi gabaa keessattis nagaa gaafatamuu jaallatu;

39 manneen sagadaa keessatti taa’umsa ulfinaa, lafa cidhaatti immoo iddoo ulfinaa jaallatu.

40 Isaanis mana haadha hiyyeessaa saamanii onsu; of argisiisuuf jedhaniis kadhannaa dheeressu. Namoonni kunneen adaba guddaa adabamu.”

Kennaa Haadha Hiyyeessaa

12:41-44 kwf – Luq 21:1-4

41 Yesuusis fuullee iddoo kennaan kaa’amuu taa’ee namoota maallaqa isaanii mi’a buusii keessa buusan ilaala ture. Sooreyyiin baay’eenis maallaqa baay’ee mi’a sana keessa buusaa turan.

42 Haati hiyyeessaa hiyyeettiin tokko dhuftee saantima sibiila diimaa xixinnoo lama kan gatiin isaa gara saantima tokkoo ta’e mi’a sana keessa buufte.

43 Yesuusis barattoota isaa ofitti waamee akkana jedhe; “Ani dhuguman isinitti hima;

† 12:36 Far 110:1

haati hiyyeessaa hiyyeettiin kun warra mi'a buusii kana keessa kennaa buusan hunda caalaa buufteerti.

⁴⁴ Isaan hundi qabeenya isaanii irraa kennan; isheen garuu hiyyuma ishee keessaa waan hunda, waan ittiin jiraattu hunda kennite.”

13

Mallattoo Dhuma Baraa

13:1-37 kwf - Mat 24:1-51; Luq 21:5-36

¹ Utuu Yesuus mana qulqullummaatii ba'aa jiruu barattoota isaa keessaa inni tokko, “Yaa Barsiisaa! Dhagaawwan gurguddaa kanneenii fi gamoowwan babbareedoo kanneen mee ilaali!” jedheen.

² Yesuusis, “Gamoowwan gurguddaa kanneen argitaa? Ni diigama malee asitti dhagaan dhagaa irratti hin hafu” jedheen.

³ Utuu Yesuus Tulluu Ejersaa irra fuullee mana qulqullummaa taa'ee jiruu Phexros, Yaaqoob, Yohannisii fi Indiriiyaas akkana jedhanii kophaatti isa gaafatan;

⁴ “Mee nutti himi; wantoonni kunneen yoom ta'u? Mallattoon yeroo wantoonni kunneen hundi itti raawwatamanii maali?”

⁵ Yesuusis akkana isaaniin jechuu jalqabe; “Akka namni tokko iyyuu isin hin gowwoomsineef of eegadhaa.

⁶ Namoonni hedduun, ‘Ani isa’ jechaa maqaa kootiin ni dhufu; nama hedduus ni gowwoomsu.

⁷ Isin yommuu waa'ee waraanaatii fi oduu waraanaa dhageessanitti hin rifatinaa. Wannii

akkanaa ta'uu qabaatii; dhumni garuu amma iyyuu hin geenye.

⁸ Sabni sabatti, mootummaanis mootummaatti ni ka'a. Sochiin lafaa iddoo garaa garaatti ni ta'a; beellis ni bu'a. Kunis jalqaba ciniinsuu da'umsaa ti.

⁹ "Isin of eeggachuu qabdu. Isin dabarfamtanii yaa'iitti ni kennamtu; manneen sagadaa keessattis ni garafamtu. Isinis akka isaanitti dhuga baatotaa taataniif anaaf jettanii fuula bulchitootaatii fi moototaa dura ni dhaabattu.

¹⁰ Duraan dursee wangeelli saba hundatti lallabamuu qaba.

¹¹ Yommuu qabamtanii qorumsaaf dhi'eeffamtanitti waa'ee waan dubbattanii duraan dursitanii hin yaadda'inaa. Waanuma yeroo sana isinii kennamu dubbadhaa; kan dubbatu Hafuura Qulqulluudha malee isin miti.

¹² "Obboleessi dabarsee obboleessa du'atti kenna; abbaan dabarsee ijoollee isaa du'atti kenna. Ijoolleenis warra isaaniitti ka'anii isaan ajjeesu.

¹³ Namni hundinuu sababii maqaa kootiif isin jibba; kan hamma dhumaatti jabaatee dhaabatu garuu ni fayya.

¹⁴ " 'Isin yommuu wanni jibbisiisaan badiisa fidu'*sun iddoo isaaf hin malle dhaabatee argitanitti, namni dubbisu haa hubatu; yommuus warri Yihuudaa keessa jiran tulluuwwanitti haa baqatan.

* **13:14** Dan 9:27; 11:31; 12:11

15 Namni bantii manaa irra jiru tokko iyyuu waan tokko illee fudhachuuf gad hin bu'in yookaan mana hin seenin.

16 Namni lafa gotiisaa jiru tokko iyyuu uffata isaa fudhachuuf duubatti hin deebi'in.

17 Bara sana keessa dubartoota ulfaatii fi haadhota hoosisaniif wayyoo!

18 Kunis akka ganna[†]keessa hin taaneef kadhadhaa.

19 Guyyoota sana keessa dhiphinni jalqaba uumama Waaqni uumee kaasee hamma ammaatti hin dhufin, kan gara fuula duraattis hin dhufne ni dhufaatii.

20 "Utuu Gooftaan guyyoota sana gabaabsuu baatee silaa namni tokko iyyuu hin hafu ture. Garuu inni sababii filatamtoota filateetiif jedhee guyyoota sana gabaabseera.

21 Yeroo sana yoo namni kam iyyuu, 'Ilaa Kiristoos as jira!' yookaan 'Ilaa, inni achi jira!' isiniin jedhe hin amaninaa.

22 Kiristoosonni sobaatii fi raajonni sobaa ni ka'utii; isaanis yoo danda'ameef, filatamtoota illee gowwoomsuuf jedhanii mallattoo fi dinqii ni hojjetu.

23 Isin garuu of eeggadhaa! Ani waan hunda duraan dursee isinitti himeera.

24 "Bara sana keessa garuu dhiphina sana booddee,

" 'Aduun ni dukkanoofti;
ji'is ifa ishee hin kennitu;

[†] **13:18** Ganni yeroo bokkaan cimaan roobee lagni guutee rakkina uumuu dha. Akkasumas akka ganna keessa hir'inni nyaataa jiru argisiisuu danda'a.

25 urjiiwwan samii irraa ni harca'u;

humnoonni samiis ni raafamu.'‡

26 "Yeroo sana namoonni utuu Ilmi Namaa humna guddaa fi ulfinaan duumessaan dhufuu ni argu.

27 Innis Ergamoota isaa ergee filatamtoota isaa kanneen handaarawwan lafaa irraa hamma handaarawwan samiiwwaniitti jiran bubbeewwan afran irraa walitti qaba.

28 "Fakkeenya kana muka harbuu irraa baradhaa; yommuu dameen isaa latee baala baafatutti akka bonni dhi'aate ni beektu.

29 Akkasuma isinis yommuu wanni kun raawwatamuu isaa argitanitti akka inni dhi'aate, akka balbala irras ga'e ni beektu.

30 Ani dhuguma isinittin hima; hamma wanni kun hundi ta'utti dhaloonni kun hin darbu.

31 Samii fi lafti ni darbu; dubbiin koo garuu gonkumaa hin darbu.

Guyyaa fi Sa'aatiin Sun Hin beekamu

32 "Waa'ee guyyaa sanaa yookaan waa'ee sa'aatii sanaa garuu Abbaa qofatu beeka malee namni tokko iyyuu hin beeku; ergamoonni samii irraa iyyuu hin beekan; yookaan ilmi iyyuu hin beeku.

33 Of eeggadhaa! Dammaqaas! Yeroon sun yoom akka ta'e hin beektaniitii.

34 Innis nama garboota isaatti taayitaa kennee, tokkoo tokkoo isaaniittis hojii isaa kennee, akka garbichi karra eegu immoo dammaqee eegu ajajee, mana isaa dhiisee karaa dheeraa deeme tokko fakkaata.

‡ 13:25 Isa 13:10; 34:4

³⁵ “Kanaafuu isin dammaqaa; yeroo itti abbaan mana sanaa deebi’u, jechuunis galgala yookaan halkan walakkaa yookaan iyya indaanqoo yookaan barii obboroo ta’uu isaa hin beektaniitii.

³⁶ Kunis akka inni akkuma tasaa dhufee utuu raftanuus isin hin arganneef.

³⁷ Ani waanan isiniin jedhu nama hundumaan nan jedha; ‘dammaqaa!’ ”

14

Yesuus Biitaaniyaatti Shittoo Dibame

14:1-11 kwf - Mat 26:2-16

14:1,2,10,11 kwf - Luq 22:1-6

14:3-8 kwi - Yoh 12:1-8

¹ Egaa Faasiikaa fi Ayyaana Maxinootiif guyyaa lama qofatu hafe; luboonni hangafoonnii fi barsiistonni seeraa haxxummaadhaan Yesuus qabanii ajjeesuuf mari’achaa turan.

² Isaanis, “Garuu akka namoonni goolii hin kaafneef yeroo ayyaanaatti hin ta’in” jedhan.

³ Utuu inni Biitaaniyaa keessa mana Simoon isa lamxaa’aa sanaatti maaddiitti dhi’aatee jiruu, dubartiin tokko shittoo gatiin isaa guddaa ta’e kan naardoos qulqulluu irraa qopheefame bilqaaxxii albaasxirositti qabatee dhufte. Isheenis bilqaaxxicha cabsitee shittoo sana mataa isaatti dhangalaafte.

⁴ Namoota achi turan keessaa tokko tokko aaranii akkana waliin jedhan; “Shittoo kana balleessuun maaliif?

⁵ Silaa shittoon kun diinaarii dhibba sadii* olitti gurguramee maallaqa isaa hiyyeeyyiif kennuun ni danda'ama tureetii." Isaanis isheetti dheekkaman.

⁶ Yesuus garuu akkana jedhe; "Ishee dhiisaa. Maaliif ishee rakkiftu? Isheen waan gaarii naaf gooteerti.

⁷ Hiyyeeyyii yeroo hunda of biraa qabdu; isin yeroo feetan kamitti iyyuu isaan gargaaruu ni dandeessu. Ana garuu yeroo hunda of biraa hin qabdan.

⁸ Isheen waan dandeessu hojjette. Isheen duraan dursitee dhagna koo awwaalaaf dibde.†

⁹ Ani dhuguma isinittin hima; addunyaa hunda irratti, iddoo wangeelli itti lallabamu kamitti iyyuu wanni isheen gootes yaadannoo isheetiif ni odeeffama."

¹⁰ Ergasiis warra Kudha Lamaan keessaa tokko, Yihuudaa Keeriyotichi, Yesuusin dabarsee isaanitti kennuuf jedhee gara luboota hangafootaa dhage.

¹¹ Isaanis yommuu waan kana dhaga'anitti gammadanii, maallaqa isaaf kennuuf waadaa galan. Kanaafuu Yihuudaan dabarsee isa kennuuf haala mijaa'aa eeggachaa ture.

Irbaata Gooftaa

14:12-26 kwf – Mat 26:17-30; Luq 22:7-23

14:22-25 kwf – 1Qr 11:23-25

* **14:5** Diinaariin dhibba sadii mindaa waggaatti hojjetaa tokkoof kaffalamu. † **14:8** Yihuudoonni yommuu reeffa tokko awwaalaaf qopheessanitti shittootti fayyadamu ture (Mar 16:1).

12 Guyyaa jalqaba Ayyaana Maxinoo, yeroo itti hoolaana Faasiikaa qalamutti barattoonni Yesuus, “Akka ati Faasiikaa nyaattuuf nu eessa dhaqnee akka siif qopheessinu barbaadda?” jedhanii isa gaafatan.

13 Innis barattoota isaa keessaa nama lama erge; akkanas isaaniin jedhe; “Magaalaa seenaa; namichi okkotee bishaanii baatu tokko isinitti dhufa; isa duukaa bu’aa.

14 Abbaa mana namichi sun seenuutiinis, ‘Bar-siisaan, manni keessumaa ko, iddoon ani itti barattoota koo wajjin Faasiikaa nyaadhu eessa? jedhee gaafata’ jedhaa.

15 Abbaan manaa sunis darbii bal’aa miidhag-famee qopheeffame tokko isinitti argisiisa. Isinis achitti nuuf qopheessaa.”

16 Barattoonnis ka’anii magaalaa sana seenanii akkuma Yesuus isaanitti hime sanatti argatan. Faasiikaas ni qopheessan.

17 Yesuusis yommuu galgalaa’etti warra Kudha Lamaan wajjin achi ga’e.

18 Utuu isaan maaddiitti dhi’aatanii jiranuu Yesuus, “Ani dhuguma isinitti nan hima; isin keessaa tokko, kan amma na wajjin nyaachuutti jiru dabarsee na kenna” jedheen.

19 Isaanis gaddanii, tokko tokkoon, “Na ta’innaa laata?” jechuu jalqaban.

20 Innis akkana jedhee deebise; “Namichi sun warra kudha Lamaan keessaa tokkoo dha. Innis isa na wajjin gabatee keessaa cuuphatuu dha.

21 Ilmi Namaa akkuma waa’een isaa barreeffame sanatti ni deema. Garuu namicha dabarsee

Ilma Namaa kennu sanaaf wayyoo! Inni utuu dhalachuu baatee isaaf wayya ture.”

²² Utuu nyaachaa jiranuus Yesuus buddeena fuudhee eebbise; caccabsees, “Fudhadhaa; kun foon koo ti” jedhee isaaniif kenne.

²³ Xofoos fuudhee galata galchee isaaniif kenne; hundi isaaniis xofoo sana irraa dhugan.

²⁴ Innis akkana isaaniin jedhe; “Kun dhiiga ko, dhiiga kakuu haaraa kan namoota baay’eef dhangalaafamuu dha.

²⁵ Ani dhuguma isinitti nan hima; ani hamman guyyaa sana mootummaa Waaqaa keessatti deebi’ee dhugutti ija wayinii kana irraa deebi’ee hin dhugu.”

²⁶ Isaanis erga faarfannaa faarfatanii booddee Tulluu Ejersaatti qajeelan.

Yesuus Akka Phexros Isa Ganu Duraan Dursee Dubbate

14:27-31 kwf – Mat 26:31-35

²⁷ Yesuus akkana isaaniin jedhe; “Hundi keessan ni gufattu; akkana jedhamee barreeffameeraatii:

“Ani tiksee nan rukuta;

hoolonnis ni bittinneeffamu.’‡

²⁸ Ani garuu ergan du’aa ka’ee booddee isin dura Galiilaa nan dhaqa.”

²⁹ Phexros garuu, “Yoo namni hundinuu gufate iyyuu ani hin gufadhu” jedheen.

³⁰ Yesuus immoo deebisee, “Ani dhuguma sitti nan hima; ati har’a, edanuma utuu indaanqoon yeroo lama hin iyyin, yeroo sadii na ganta” jedheen.

‡ 14:27 Zak 13:7

³¹ Phexros garuu, “Ani yoon si wajjin du’uu qabaadhe illee gonkumaa si hin ganu” jedhee jabeessee dubbate. Hundi isaaniis akkasuma jedhan.

Geetesemaanee

14:32-42 kwf – Mat 26:36-46; Luq 22:40-46

³² Isaanis iddoo Geetesemaanee jedhamu tokko dhaqan; Yesuusis barattoota isaatiin, “**Hamma ani kadhadhutti isin as taa’aa**” jedhe.

³³ Innis Phexrosin, Yaaqoobii fi Yohannisin of faana fudhatee, akka malee dhiphachuu fi yaadda’uus jalqabe.

³⁴ Innis, “**Lubbuun koo akka malee gad-ditee du’uu geesseerti. Isin asuma turaatii dammaqaa**” jedheen.

³⁵ Innis xinnoo achi hiiqee lafatti gombifamee, yoo danda’ame akka sa’aatiin sun isa irra dar-bituuf kadhate.

³⁶ Innis, “**Aabbaa, Syaa Abbaa, wanni hundinuu siif ni danda’ama. Xoofoo kana narraa fuudhi. Garuu akka fedhii keetii malee akka fedhii kootii hin ta’in**” jedhe.

³⁷ Innis gara barattoota isaatti deebi’ee utuu rafanuu isaan arge. Phexrosiin akkana jedhe; “**Simoon, ati amma illee inuma raftaa? Sa’aatii tokkittii illee dammaquu hin dandeenyee?**”

³⁸ **Isin akka qorumsatti hin galleef dammaqaa kadhadhaa. Hafuurri qophaa’aa dha; foon garuu dadhabaa dha.”**

³⁹ Ammas achi hiiqee waanuma duraan kadhate sana kadhate.

§ 14:36 Afaan Araamaayikiitiin abbaa jechuu dha.

40 Inni yommuu deebi'ee dhufetti, ammas utuu rafanuu isaan arge; iji isaanii itti ulfaatee tureetii. Isaanis akka maal jedhanii deebisaniif hin beekne.

41 Yeroo sadaffaas deebi'ee akkana jedheen; “Isin amma iyyuu raftanii boqochaa jirtuu? Ni ga'a! Sa'aatiin sun ga'eera. Kunoo, Ilmi Namaa dabarfamee harka cubbamootaatti ni kennama.

42 Ka'aa ni deemnaa! Kunoo, namichi dabarsee na kennu sun dhufaa jira.”

Yesuus Qabamuu Isaa

14:43-50 kwf - Mat 26:47-56; Luq 22:47-50; Yoh 18:3-11

43 Utuma inni dubbachaa jiruus, Yihuudaan namichi warra Kudha Lamaan keessaa tokko ta'e sun dhufe. Tuunni luboota hangafoota, barsiistota seeraatii fi maanguddoota biraa ergames goraadee fi bokkuu qabatee isa wajjin dhufe.

44 Inni dabarsee Yesuusin kennu sunis, “Namichi ani dhungadhu isa; isinis isa qabaatii eegaa isa fuudhaa deemaa” jedhee mallattoo kenneefii ture.

45 Yihuudaanis yommuusuma Yesuusitti dhi'aatee, “Yaa Barsiisaa!” jedhee isa dhungate.

46 Namoonni sun Yesuusin qabaniid hidhan.

47 Warra achi dhadhaabachaa turan keessaa inni tokko garuu goraadee isaa luqqifatee garbicha luba ol aanaa dha'ee gurra isaa irraa kute.

48 Yesuusis akkana jedhe; “Isin goraadee fi bokkuu qabattanii akka nama hattuu qabuutti na qabuu dhuftanii?”

49 Ani guyyuma guyyaan mana qulqullummaa keessatti barsiisaa isin wajjin ture; isinis na

hin qabne. Garuu Katabbiwwan Qulqulluun raawwatamuu qabu.”

⁵⁰ Isaan hundinuus isa dhiisanii baqatan.

⁵¹ Dargaggeessi tokkos uffata quncee talbaa irraa hojjetame tokko qullaa isaa irra buufatee Yesuus faana deemaa ture. Yeroo isa qabanittis,

⁵² dargaggeessi sun uffata isaa dhiisee, qullaa isaa harkaa ba’e.

Yesuus Yaa’ii Duratti

14:53-65 kwf - Mat 26:57-68; Yoh 18:12,13,19-24

14:61-63 kwf - Luq 22:67-71

⁵³ Isaanis Yesuusin luba ol aanaatti geessan; luboonni hangafoonni, maanguddoonnii fi barsiistonni seeraa hundinuu walitti qabaman.

⁵⁴ Phexrosis hamma dallaa luba ol aanaa keessaatti fagootti isa duukaa bu’e. Innis waardiyyoota wajjin ibidda bira taa’ee qaqqaammachaa ture.

⁵⁵ Luboonni hangafoonnii fi yaa’iin guutuun Yesuusin ajjeesuuf jedhanii ragaa isatti barbaadaa turan; isaan garuu homaa hin arganne.

⁵⁶ Namoonni baay’een sobaan isatti dhugaa ba’an; dhuga ba’umsi isaanii garuu tokko hin taane.

⁵⁷ Tokko tokko immoo ka’anii akkana jedhaanii sobaan isatti dhugaa ba’an:

⁵⁸ “Mana qulqullummaa kan harka namaatiin ijaarame kana diigee kan biraa kan harka namaatiin hin ijaaramin guyyaa sadii keessatti deebisee nan ijaara’ jechuu isaa dhageenyeerra.”

⁵⁹ Haa ta’uu malee dhuga ba’umsi isaanii amma illee tokko hin taane.

⁶⁰ Lubichi ol aanaanis ka'ee fuula isaanii dura dhaabatee, "Ati deebii tokko illee hin kennituu? Wanni namoonni kunneen dhugaa sitti ba'an kun maali?" jedhee Yesuusin gaafate.

⁶¹ Yesuus garuu inuma cal'ise malee deebii tokko illee hin kennine.

Lubichi ol aanaan ammas, "Kiristoos Ilmi isa Eebbifamaa Sanaa sii?" jedhee isa gaafate.

⁶² Yesuusis, "Eeyyee ana; isin utuu Ilmi Namaa karaa mirga Humna Qabeessa sanaatiin taa'ee, duumessa samiitiin dhufuu ni argitu" jedhe.

⁶³ Lubichi ol aanaan uffata isaa tarsaasee akkana jedhe; "Kana caalaa dhuga baatota maalii nu barbaachisa?"

⁶⁴ Waaqa arrabsuu isaa isini iyyuu dhageessaniirtu. Maal isinitti fakkaata?"

Hundi isaaniis du'atu isaaf mala jedhanii isatti muran.

⁶⁵ Namoonni tokko tokko isatti tufuu jalqaban; fuula isaas haguuganii abootteen isa rukutanii, "Mee raajii dubbadhu!" jedhan. Eegdonnis fuudhanii isa kakkabalan.

*Phexros Yesuusin Ganuu Isaa
14:66-72 kwf - Mat 26:69-75; Luq 22:56-62; Yoh
18:16-18,25-27*

⁶⁶ Utuu Phexros dallaa sana keessa gara gadii jiruu xomboreewwan luba ol aanaa keessaa tokko dhufte.

⁶⁷ Isheen utuu Phexros ibidda qaqqaaammattuu argite; hubattees isa ilaalte.

Isheenis, "Atis Yesuus nama Naazreeti sana wajjin turte" jetteen.

⁶⁸ Inni garuu, “Ani waan ati jettu hin beeku; naaf hin galus” jedhee gane. Karra dallaatiinis gad ba’e; indaanqoonis ni iyye.

⁶⁹ Xomboreen sun ammas isa argitee warra achi dhadhaabataniin, “Namichi kun jara keessaa tokkoo dha” jette.

⁷⁰ Inni garuu ammas ni gane.

Yeroo xinnoo booddee immoo warri achi dhadhaabachaa turan Phexrosiin, “Atis nama Galiilaa waan taateef dhuguma iyyuu jara keessaa tokkoo dha!” jedhaniin.

⁷¹ Innis, “Ani namicha isin waa’ee isaa dubbattan kana hin beeku” jedhee of abaaruu fi kakachuu jalqabe.

⁷² Yommusuma indaanqoon lammata iyye. Phexrosis dubbii Yesuus, “**Utuu indaanqoon yeroo lama hin iyyin, ati yeroo sadii na ganta**” isaan jedhee ture sana yaadatee boo’e.

15

Yesuus Fuula Phiilaaxoos Duratti

15:2-15 kwf – Mat 27:11-26; Luq 23:2,3,18-25;

Yoh 18:29-19:16

¹ Ganama barii luboonni hangafoonna, maanguddoota, barsiistota seeraatii fi guutummaa yaa’ii Yihuudootaa wajjin mari’atanii Yesuus hidhanii, geessanii Phiilaaxoositti dabarsanii kennan.

² Phiilaaxoosis, “Ati mootii Yihuudootaati?” jedhee isa gaafate.

Yesuus immoo, “**Atuu jette kaa!**” jedhee deebise.

³ Luboonni hangafoonni waan baay'eedhaan isa himatan.

⁴ Phiilaaxoos amma illee, "Ati deebii hin kennituu? Isaan waan meeqaan akka si himatan mee ilaali" jedhee isa gaafate.

⁵ Yesuus garuu amma illee deebii tokko iyyuu hin kennine; Phiilaaxoosis ni dinqisiifate.

⁶ Innis nama hidhame kan sabni gaafate tokko Guyyaa Ayyaanaa hunda gad dhiisa ture.

⁷ Namichi Barabbaas jedhamu tokko finciltoota goolii kaasanii nama ajjeesan wajjin mana hidhaa keessa ture.

⁸ Uummanni sunis Phiilaaxoos bira dhaqee akka inni waan duraan gochaafii ture sana isaanii godhu isa kadhate.

⁹ Phiilaaxoos garuu, "Akka ani mootii Yihuudootaa gad isinii dhiisu barbaadduu?" jedhee gaafate;

¹⁰ inni akka luboonni hangafoonni hinaaffaadaa Yesuusin dabarsanii isatti kennan ni beeka tureetii.

¹¹ Luboonni hangafoonni garuu akka Phiilaaxoos qooda Yesuus Barabbaasin gad dhiisu akka isa kadhataniif namoota kakaasan.

¹² Phiilaaxoosis, "Yoos namicha isin mootii Yihuudootaa jettaniin kana maal godhu ree?" jedhee amma illee isaan gaafate.

¹³ Isaan amma illee, "Isa fannisi!" jedhanii iyyan.

¹⁴ Phiilaaxoos immoo, "Maaliif? Inni yakka maalii hojjete?" jedhee gaafate.

Isaan garuu ittuma caalchisanii, "Isa fannisi!" jedhanii iyyan.

¹⁵ Kanaafuu Phiilaaxoos namoota gammachiisuuf jedhee Barabbaasin gad isaaniif dhiise. Yesuusin garuu garafsiisee akka inni fannifamuuf dabarsee kenne.

Loltoonni Yesuusitti Qoosuu Isaanii

15:16-20 kwf – Mat 27:27-31

¹⁶ Ergasii loltoonni Yesuusin mana bulchaatti, jechuunis *Piraayitooriyoonitti* ol galchan; raayyaa loltootaa hundas walitti waaman.

¹⁷ Uffata dhiilgee* itti uffisan; gonfoo qoraattiis micciiranii dha’anii isa irra kaa’an.

¹⁸ Isaanis, “Akkam ree, yaa mootii Yihudootaa!” jedhanii nagaa isa gaafachuu jalqaban.

¹⁹ Uleedhaanis mataa isaa rukutan; isattis tufan. Jilbeenfataniis sagadaniif.

²⁰ Erga itti qoosanii booddee uffata diimaa dhiilgee sana irraa baasanii wayyaa isaa deebisanii isatti uffisan. Fannisuufis isa fuudhanii deeman.

Yesuus Fannifamuu Isaa

15:22-32 kwf – Mat 27:33-44; Luq 23:33-43; Yoh 19:17-24

²¹ Isaanis namicha Qareenaaf† kan Simoon jedhamu tokko utuu inni baadiyyaadhaa dhufee achiin darbaa jiruu arganii akka inni fannoo Yesuus baatuuf isa dirqisiisan. Namichi kunis abbaa Iskindiroosii fi Ruufoosii ti.

²² Isaanis iddoo Golgootaa jedhamutti Yesuusin geessan; Golgootaa jechuun “Iddoo buqqee mataa” jechuu dha.

* **15:17** Uffata loltoota Roomaa kan wayyaa kaan irratti uffatamu. † **15:21** Qareenaan magaalaa Giriik kan qarqara kaaba Afriikaa naannoo har’a Liibiyaa jedhamutti argamuu dha.

²³ Jarris akka inni daadhii wayinii kan qumbiin walitti makame dhuguuf kennaniif; inni garuu fudhachuu dide.

²⁴ Isaanis isa fannisan. Uffata isaas gargar goodatanii tokkoon tokkoon namaa maal akka argatu murteessuuf ixaa buufatan.

²⁵ Yeroon isaan itti isa fannisanis ganama sa'aatii sadii ture.

²⁶ Katabbiin waan inni ittiin himatamee kan,
Mooticha Yihuudootaa,
jedhu mataa isaatiin ol ture.

²⁷ Hattoota lamas, isa tokko mirga isaatiin, kaan immoo bitaa isaatiin isa wajjin fannisan.

[
²⁸ Kanaanis dubbiin kitaabni, "Inni akka seera cabsitootaatti lakkaa'ame" jedhu sun ni raawwatame.]‡

²⁹ Warri achiin darbanis isa arrabsan; mataa isaaniis raasanii, "Muu! Ati kan mana qulqul-lummaa diigdee guyyaa sadiitti ijaartu,

³⁰ mee fannoo irraa gad bu'iitii of oolchi!" jedhan.

³¹ Akkasumas luboonni hangafoonnii fi barsiistonni seeraa wajjin itti qoosan. Akkanas jedhan; "Inni warra kaan oolcheera; ofii isaa garuu oolchuu hin danda'u!

³² Akka nu arginee amannuuf Kiristoos mootichi Israa'el kun mee amma fannoo irraa gad haa bu'u." Warri isa wajjin fannifamanis isa arrabsan.

Yesuus Du'uu Isaa

15:33-41 kwf - Mat 27:45-56; Luq 23:44-49

‡ **15:28** Waraabbileen tokko tokko luqqisaa 28 hin qaban.

33 Sa'aatii ja'aa jalqabee, hamma sa'aatii sagaliitti dukkanni lafa hunda irra bu'e.

34 Sa'aatii sagalittis Yesuus sagalee guddaadhaan, *"Eloohē! Eloohē! §Laamaa Sabaqtaanii?"* jedhee iyye. Hiikkaan isaas, *"Yaa Waaqa ko! Yaa Waaqa ko! Ati maaliif na dhiifte?"** jechuu dha.

35 Warra achi dhadhaabatan keessaa tokko tokko yommuu waan kana dhaga'anitti, "Ilaa, inni Eeliyaasin waamaa" jedhan.

36 Namichi tokkos fiigee, ispoonjii dhangaggaa'aadhaan guutee, uleetti kaa'e; akka inni dhuguufis Yesuusiif kennee, "Mee isa dhiisaa. Akka Eeliyaas dhufee gad isa buusu arginaatii" jedhe.

37 Yesuusis sagalee guddaadhaan iyyee hafuura dhumaa baafate.

38 Golgaan mana qulqullummaas olii hamma gadiitti iddoo lamatti tarsa'e.

39 Ajajaan dhibbaa kan fuula Yesuus dura dhaabachaa tures yommuu iyyuu Yesuus dhaga'ee akka inni itti hafuura dhumaa baafate argetti, "Dhugumaanuu namichi kun Ilma Waaqaa ture!" jedhe.

40 Dubartoonni tokko tokkos fagoodhaa ilaalaa turan. Isaan keessaas Maariyaam ishee Magdala, Maariyaam haadha Yaaqoob isa quxisuutii fi Yoosaa akkasumas Saloomee turan.

41 Isaanis yeroo inni Galiilaa turetti isa duukaa bu'anii isa tajaajilaa turan. Dubartoonni isa wajjin Yerusaalemitti ol ba'an baay'een kaanis achi turan.

§ 15:34 Waraabbileen tokko tokko Eelii, Eelii jedhu. * 15:34 Far 22:1

Yesuus Awwaalamuu Isaa
 15:42-47 kwf - Mat 27:57-61; Luq 23:50-56; Yoh
 19:38-42

⁴² Guyyaan sun Guyyaa Qophii jechuunis guyyaa Sanbataan duraa ture. Yommuu galgalaa'ettis,

⁴³ Yoosef namni Armaatiyaa, miseensi yaa'ii beekamaan kan mataan isaa mootummaa Waaqaa eeggachaa ture tokko ija jabinaan gara Phiilaaxoos dhaqee reeffa Yesuus kadhate.

⁴⁴ Phiilaaxoosis yommuu akka inni du'e dhaga'etti ni dinqifate. Ajajaa dhibbaa sanas ofitti waamee Yesuus erga du'ee turuu fi turuu baachuu isaa gaafate.

⁴⁵ Akka inni du'es ajajaa dhibbaa sana irraa erga mirkaneeffatee booddee reeffa sana Yoosefiif kenne.

⁴⁶ Yoosefis huccuu quncee talbaa irraa hojjetame bitee, reeffa sana gad buusee, huccuu sanaan kafanee awwaala garaa kattaa keessatti qotate keessa kaa'e. Dhagaa tokkos balbala awwaala sanaatti gangalchee cufe.

⁴⁷ Maariyaam isheen Magdalaatii fi Maariyaam haati Yoosaa lafa inni kaa'ame ni argan.

16

Yesuus Du'aa Ka'uu Isaa
 16:1-8 kwf - Mat 28:1-8; Luq 24:1-10

¹ Erga Sanbanni darbee booddee Maariyaam isheen Magdala, Maariyaam haati Yaaqoobii fi Saloomaan dhaqanii reeffa Yesuus dibuuf jedhanii urgooftuu bitan.

2 Isaanis guyyaa jalqaba torbaan sanaa ganama barii, akkuma biiftuun baateen gara awwaalaa dhaqan;

3 isaanis, “Eenyutu balbala awwaalaa irraa dhagaa sana nuu gangalcha?” waliin jedhan.

4 Yommuu mil’atanii ilaalanitti garuu akka dhagaan baay’ee guddaan sun afaan awwaalaa irraa gangalfame argan.

5 Isaanis awwaala keessa seenanii dargaggeessa uffata adii uffate tokko karaa mirgaatiin taa’ee arganii rifatan.

6 Innis akkana isaaniin jedhe; “Hin rifatinaa! Isin Yesuus Nama Naazreeti isa fannifamee ture barbaaddu. Inni ka’eera! As hin jiru. Mee iddoo isaan isa kaa’anii turan ilaalaa.

7 Garuu dhaqaatii barattoota isaatii fi Phexrositti, ‘Inni isin dursee Galiilaa ni dhaqa. Akkuma isinitti hime sanas achitti isa ni argitu’ jedhaatii himaa.”

8 Dubartoonni sunis hollachaa fi dinqisiifachaa gad ba’anii awwaalicha biraa baqatan. Sababii sodaataniifis nama tokkotti illee homaa hin himne.

[
9 Yesuusis barii guyyaa jalqaba torban sanaa yeroo du’aa ka’etti duraan dursee Maariyaam ishee Magdalaatti mul’ate; Maariyaam kunis kan inni hafuurota hamoo torba ishee keessaa baasee turee dha.

10 Isheenis dhaqxee utuu warri isa wajjin turan wawwaachuu fi boo’uutti jiranuu isaanitti himte.

¹¹ Isaan garuu yommuu akka Yesuus jiraataa ta'ee fi akka isheen isa argite dhaga'anitti waan sana hin amanne.

¹² Ergasiis isaan keessaa utuu namoonni lama baadiyyaa dhaqaa jiranuu Yesuus bifa biraatiin isaanitti mul'ate.

¹³ Jarris deebi'anii warra hafanitti himan; isaan garuu warra kanas hin amanne.

¹⁴ Ergasiis Yesuus utuu isaan maaddiitti dhi'aatanii jiranuu warra Kudha Tokkotti mul'ate; innis sababii isaan warra erga inni du'aa ka'e isa argan sana amanuu didaniif, amantii dhabuu isaaniitii fi mata jabina isaaniitiif isaan ifate.

¹⁵ Innis akkana isaaniin jedhe; **“Gara ad-dunyaa hundaa dhaqaa; uumama hundumattis wangeela lallabaa.**

¹⁶ **Namni amanuu fi cuuphamu kam iyyuu ni fayya; nama hin amannetti garuu ni murama.**

¹⁷ **Mallattoon kunis warra amanann irraa mul'ata; isaan maqaa kootiin hafuurota hamoo baasu; afaan haaraadhaan dubbatu;**

¹⁸ **harka isaaniitiin bofa ni qabu; yoo summii nama ajjeesu dhugan isaan hin miidhu; harka isaanii namoota dhukkubsatan irra ni kaa'u; namoonnis ni fayyu.”**

¹⁹ Yesuus Gooftaan erga isaanitti dubbatee booddee samiitti ol fudhatamee gara mirga Waaqaatiin taa'e.

²⁰ Barattoonnis achii ba'anii iddoo hundatti lallaban; Gooftaanis isaan wajjin hojjechaa ture;

dubbii isaas dinqiiwwan hojjetamaniin ni mirka-
neessa ture.]*

* **16:20** Waraabbileen durii tokko tokko kutaa luqqisaa 9 fi 20 gidduu jiru hin qaban.

**Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa Ammayyaa
Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa
Oromo, West Central: Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa
Ammayyaa Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi’aa (Bible)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Afaan Oromoo (Oromo, West Central)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi’aa
Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira
Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee
dha.

“Biblica” is trademark registered in the United States Patent and
Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Hojiin kun Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 Interna-
tional License (CC BY-SA) keessatti qopheeffamee dhi’aate. Gara-
galcha eeyyama kanaa arguudhaaf liinkii kana banadhaa creativecom-
mons.org/.../4.0 yookaan gara teessoo kanaatti xalayaa ergadhaa. Cre-
ative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., galmeeffa-
tee dha; mallattoo eenyummaa Biblica® kanatti fayyadamuun immoo
eeyyama Biblica, Inc., kan barreeffamaan kenname barbaachisa. Hama
mallattoo eenyumma Biblica, Inc., akkuma inni jirutti eegdetti, walii
galtee eeyyama seeraa CC BY-SA jalatti, hojii kana utuu hin jijjiirin
garagalchaan fudhattee yookaan waraabbattee deebitee raabsuu ni dan-
deessa. Yoo garagalchaa isaa jijjiirte yookaan hojii kana akka haaraatti
hiiktee akkasiin hojii haaraa hojii Biblica® irratti hundaa’ e tokko uum-
matte, mallattoo eenyummaa Biblica® achi irraa balleessuu qabda. Hojii
haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sana keessatti immoo waan
hojii Biblica irraa jijjiirtee adda goote ibsitee akka itti aanee jiru kanatti
abbaa jalqabatti waan kana uume himuu qabda: “Hojiin Biblica, Inc.,
jalqabatti hojjete kan hin jijjiiramin liinkii www.biblica.com fi [https://
open.bible](https://open.bible) keessatti argama.”

Beeksisni mirga abbaa maxxansee mataa duree irratti yookaan fuula

mirga abbaa hojii kanaa irratti bifa asii gadi jiru kanaan mul'achuu qaba:
Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sanas akka inni eeyyama seeraa (CC BY-SA) jalatti argamu gochuu qabda.

Yoo akka hojii kana deebistee akka haaraatti hiikte Biblica, Inc., beeksisuu barbaadde, liinkii kanaan nu qunnam: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 14 Apr 2023

9a7d95fd-7bcd-5e4d-ad23-4d7148b8e269